

**UNIVERZITA KARLOVA**

**Právnická fakulta**

**Veronika Drzková**

**Vzorový zákon UNCITRAL a rozhodčí  
řízení v České republice**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: Prof. JUDr. Monika Pauknerová, CSc., DSc.

Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu) : 13. 03. 2017

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracoval/a samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'D. D. D.', is written on a light-colored background. The signature is cursive and somewhat stylized.

Autor diplomové práce

V Praze dne 13. 3. 2017

Děkuji paní prof. JUDr. Monice Pauknerové, CSc., DSc., vedoucí mé diplomové práce, za podporu při výběru tématu diplomové práce, cenné připomínky a účinnou pomoc při zpracování.

# Obsah

1	Úvod .....	5
1.1	Cíl práce .....	6
1.2	Metody práce .....	6
2	Mezinárodní obchodní arbitráž .....	6
3	Právní úprava mezinárodní obchodní arbitráže v ČR .....	7
3.1	Zákon o rozhodčím řízení .....	7
3.1.1	Novely do roku 2012 .....	8
3.1.2	Spotřebitelská novela 2012 .....	8
3.1.3	Rekodifikace soukromého práva 2012 .....	11
3.1.4	Spotřebitelská novela 2016 .....	12
3.2	Zákon o mezinárodním právu soukromém .....	13
3.3	Občanský soudní řád .....	14
3.4	Evropská úmluva o mezinárodní obchodní arbitráži .....	15
4	Vzorový zákon UNCITRAL .....	16
4.1	Vznik a následný vývoj .....	16
4.2	Vliv na vnitrostátní právní úpravy .....	17
4.3	Rozsah .....	18
5	Srovnání souladu české právní úpravy s Vzorovým zákonem UNCITRAL .....	18
5.1	Rozhodčí smlouva .....	18
5.1.1	Forma rozhodčí smlouvy .....	18
5.1.2	Rozhodčí smlouva mimo hlavní smlouvu .....	21
5.2	Rozhodčí tribunál .....	22
5.2.1	Způsobnost být rozhodcem .....	22
5.2.2	Jmenování .....	22
5.2.3	Vyloučení rozhodce .....	24
5.3	Průběh řízení .....	25
5.3.1	Rozhodování o pravomoci rozhodovat spor .....	25
5.3.2	Námitka nedostatku pravomoci .....	26
5.3.3	Procesní pravidla .....	28
5.3.4	Zahájení řízení .....	30

5.3.5	Ústní řízení.....	30
5.3.6	Obstarávání důkazů.....	31
5.4	Přiměřené užití občanského soudního řádu.....	32
5.4.1	Poučovací povinnost podle § 118a OSŘ.....	33
5.4.2	Praktická použitelnost OSŘ.....	34
5.4.3	Shrnutí.....	35
5.5	Rozhodčí nález.....	35
5.5.1	Rozhodné právo.....	35
5.5.2	Forma a odůvodnění.....	36
5.5.3	Smír.....	37
5.5.4	Zrušení rozhodčího nálezu.....	37
5.6	Uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu.....	42
5.7	Předběžná opatření.....	42
5.7.1	Pravomoc vydat předběžné opatření v rozhodčím řízení v ČR.....	43
5.7.2	Mezinárodní praxe a vývoj.....	43
5.7.3	Vzorový zákon UNCITRAL.....	45
5.7.3.1	Uznání a výkon předběžných opatření.....	46
5.7.3.2	Předběžný příkaz (preliminary order).....	48
5.7.4	Omezení určitých aspektů předběžných opatření v rozhodčím řízení.....	50
5.7.5	Specifika praxe.....	51
6	Příklad zahraniční praxe: Belgie.....	52
6.1	Přijetí Vzorového zákona UNCITRAL.....	53
6.2	Úprava mezinárodní obchodní arbitráže.....	53
6.3	Srovnání belgické právní úpravy s Vzorovým zákonem UNCITRAL.....	55
6.3.1	Rozhodčí smlouva.....	55
6.3.2	Rozhodčí tribunál.....	56
6.3.3	Průběh řízení.....	57
6.3.3.1	Zahájení řízení.....	57
6.3.3.2	Kompetenz-kompetenz.....	57
6.3.3.3	Rozhodné právo.....	58
6.3.3.4	Předběžná opatření.....	58
6.3.3.5	Ústní řízení.....	60
6.3.3.6	Obstarávání důkazů.....	61

6.3.3.7	Ostatní.....	61
6.3.4	Rozhodčí nález.....	62
6.3.4.1	Zrušení rozhodčího nálezu.....	63
6.3.5	Uznání a výkon .....	63
6.3.6	Shrnutí.....	64
7	Závěr.....	64
8	Použité prameny a literatura .....	67
9	Seznam zkratek.....	75
10	Summary .....	76

# 1 Úvod

Rozhodčí řízení jako způsob řešení sporů je stále na vzestupu. Spolu s mezinárodním obchodem v posledních desetiletích výrazně roste i obliba mezinárodních rozhodčích řízení pro řešení sporů s ním souvisejících, což bylo pravdou již v roce 1985<sup>1</sup> a dnes je rozhodčí řízení nejoblíbenějším způsobem řešení mezinárodních obchodních sporů.<sup>2</sup> Kvůli pro praxi nevyhovujícím rozdílům mezi národními úpravami rozhodčího řízení vznikla na půdě UNCITRAL sjednocující iniciativa, z které v roce 1985 vyšel Vzorový zákon UNCITRAL pro mezinárodní obchodní arbitráž. Cílem bylo odpovědět na evidentní potřebu pokusu o sjednocení či harmonizaci úpravy mezinárodní obchodní arbitráže.<sup>3</sup>

Vzorový zákon UNCITRAL byl snahou úspěšnou. Vzorový zákon UNCITRAL již přijalo 74 států v celkově 104 právních řádech a stále se připojují další státy. Dalším kvantifikovatelným měřítkem úspěchu je zvýšení počtu arbitrážních případů v těchto státech a uspokojení vyjádřené významnými experty působícími v oboru v jednotlivých přijímajících státech.<sup>4</sup>

Historie v této oblasti je jasná a nezvratná. Stát po státu přijímá nové a moderní zákony týkající se arbitráže. Obchodníci a právníci považují tyto zákony za užitečné a vkládají rozhodčí doložky do více a více smluv.<sup>5</sup>

Změny národních zákonů reflektují nesporný trend, kdy rozhodčí řízení obsahuje více mezinárodních faktorů. Rozhodčí řízení je postaveno na autonomii vůle stran a úloha národních soudů je velmi omezená. Národní soudy rozhodčí řízení v moderním pojetí kontrolují méně a méně, vyspělé právní řády respektují autonomii

---

<sup>1</sup> Rozhodnutí U.S. Supreme Court. *Mitsubishi Motors Corp. v. Soler Chrysler-Plymouth, Inc.* 1985. 473 U.S. 614, s. 638 dostupné z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/473/614/case.html> uvedl: „As international trade has expanded in recent decades, so too has the use of international arbitration to resolve disputes arising in the course of that trade.“

<sup>2</sup> CHAO, Cedric; SCHURZ, James; VINJE, Thomas a RINCK, Gary. Selecting a forum for international arbitrations. *International Commercial Litigation*. 1996. Londýn: Euromoney Institutional Investor, s. 26-30. ISSN 13592750.

<sup>3</sup> FLEISCHHAUER, Carl-August. UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration. *The Arbitration Journal*. 1986, 41(1), s. 17 - 22.

<sup>4</sup> HERRMANN, Gerold, 1998. The UNCITRAL Arbitration Law: a Good Model of a Model Law. *Uniform Law Review*. 2(3), s. 483 - 498.

<sup>5</sup> BALL, Markham. The Essential Judge: the Role of the Courts in a System of National and International Commercial Arbitration. *Arbitration International*. LCIA. 2006, 22(1), s. 73 - 94.

vůle stran a prosazují doktrínu naprostého nezasahování soudů, kromě několika úzkých výjimek.<sup>6</sup>

## 1.1 Cíl práce

Česká republika zatím Vzorový zákon UNCITRAL nepřijala. Cílem práce je poukázat na případné rozdíly mezi českou právní úpravou a právní úpravou podle Vzorového zákona UNCITRAL a nastínit, jakým způsobem by bylo možné tyto rozdíly odstranit. Součástí práce je exkurz do právní úpravy Belgického království, které Vzorový zákon UNCITRAL přijalo v roce 2013 včetně analýzy, z jakých důvodů a jakým konkrétním provedením byl v Belgii Vzorový zákon UNCITRAL přijat. Česká republika by měla zvážit, zda nenastal čas připojit se k moderním právním řádům a přijmout Vzorový zákon UNCITRAL a využít tak výhod, které přináší.

## 1.2 Metody práce

Práce používá metodu deskripce, analýzy a komparace. Jako zdroje byly použity nejen zdroje pocházející z České republiky, ale především zahraniční zdroje, které mapují celosvětový vývoj mezinárodní obchodní arbitráže, formulují její základní principy a sledují rozhodovací praxi.

## 2 Mezinárodní obchodní arbitráž

Hlavním důvodem pro volbu stran podřídit své spory rozhodčímu řízení je autonomie stran, která má v rámci mezinárodní obchodní arbitráže ještě důležitější místo. Strany mají možnost zvolit si pravidla, která vyhovují jejich potřebám a nejsou omezena národními koncepty a instituty. Strany záměrně odnímají spor z pravomoci soudu, jelikož soud považují za nevhodný nebo nepatřičný pro řešení daného sporu.<sup>7</sup>

Dalšími důvody je možnost zvolit si místo konání arbitráže, rozhodné právo či osoby rozhodců. Celková flexibilita řízení představuje další výhodu, spolu

---

<sup>6</sup> LEW, Julian D. M. Achieving the Dream: Autonomous Arbitration. *Arbitration International*. LCIA. 2006, 22(2), s. 179 - 204.

<sup>7</sup> Ibid.



s principem zachování mlčenlivosti a všeobecné možnosti uznání a výkonu rozhodčích nálezů v jiných státech.<sup>8</sup>

Pravidla obsažená v ustanoveních Vzorového zákona UNCITRAL jsou dnes všeobecně přijímanými pravidly pro mezinárodní arbitráž, která lze připodobnit k mezinárodním obchodním zvyklostem nebo dokonce za součást *lex mercatoria*.<sup>9</sup> Přijetím Vzorového zákona UNCITRAL se národní právní řády připojují k něčemu, co lze označit za celosvětovou arbitrážní kulturu.<sup>10</sup>

Pro účely této práce budou používány termíny arbitráž a rozhodčí řízení zaměnitelně.

### 3 Právní úprava mezinárodní obchodní arbitráže v ČR

#### 3.1 Zákon o rozhodčím řízení

Právní úprava rozhodčího řízení v České republice je obsažena v zákoně č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů („zákon o rozhodčím řízení“ nebo „ZRŘ“). Úprava zákona o rozhodčím řízení dopadá na vnitrostátní i mezinárodní obchodní arbitráž. Česká legislativa se totiž řadí mezi právní řády s monistickým pojetím a neobsahuje zvláštní úpravu pro mezinárodní obchodní arbitráž. Podle důvodové zprávy bylo jeho vypracování ovlivněno vzorovým zákonem UNCITRAL „[v] míře, která je únosná pro současné právní a ekonomické poměry České republiky“<sup>11</sup>. Tento vliv nicméně nebyl dostatečný k tomu, aby zamezil některým rozporům a aplikačním problémům z hlediska Vzorového zákona UNCITRAL a mezinárodní praxe obchodní arbitráže, jak je podrobněji popsáno níže v kapitole 5.

Zákon o rozhodčím řízení od svého přijetí (1. 11. 1994) prošel několika více či méně zásadními novelami.

---

<sup>8</sup> MOHAMMAD, Jan Naqib Ishan a ABDULRASHID, Haruna Lawan. The Role of Arbitration in the Resolution of International Commercial Disputes. *IIUM LAW JOURNAL*. 2014, **22**(2), s. 265 - 294.

<sup>9</sup> LEW, Julian D. M. Achieving the Dream: Autonomous Arbitration. *Arbitration International*. LCIA. 2006, **22**(2), s. 179 - 204.

<sup>10</sup> BALL, Markham. The Essential Judge: the Role of the Courts in a System of National and International Commercial Arbitration. *Arbitration International*. LCIA. 2006, **22**(1), s. 73 - 94.

<sup>11</sup> Důvodová zpráva, zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů.

### 3.1.1 Novelty do roku 2012

Novela provedená zákonem č. 245/2006 Sb. vyloučila využití rozhodčího řízení k řešení sporů veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízení zřízených podle tohoto novelizujícího zákona. Toto nové ustanovení nicméně zůstalo v zákoně o rozhodčím řízení jen přechodnou dobu, bylo totiž opět zrušeno novelou č. 466/2011 Sb. Novela provedená zákonem č. 296/2007 Sb. vyloučila arbitrabilitu incidenčních sporů.

Novela implementovaná v důsledku přijetí zákona č. 7/2009 Sb. změnila znění § 15 týkající se pravomoci rozhodčího tribunálu rozhodovat o své pravomoci (kompetenz-kompetenz). Znění před novelou obsahovalo formulaci: „*Rozhodci jsou oprávněni rozhodovat o své pravomoci.*“ Zákon nově obsahuje znění: „*Rozhodci jsou oprávněni zkoumat svou pravomoc.*“ Ačkoliv změna aktivního slovesa z *rozhodovat* na *zkoumat* vytváří dojem omezení rozsahu pravomoci rozhodčího tribunálu, podle odborné literatury se jednalo spíše o novelu technickou, zpřesňující, a na obsahovém výkladu se nic nezměnilo<sup>12</sup>. Důvodová zpráva k tomuto zákonu nebyla přijata.

### 3.1.2 Spotřebitelská novela 2012

O technickou novelu se jistě nejednalo při další změně zákona o rozhodčím řízení novelou č. 19/2012 Sb. Tato novela nejzásadněji zasáhla do koncepce pojetí rozhodčího řízení, a to především zvláštními ustanoveními týkajícími se rozhodčích řízení se spotřebitelem. Dále se novela týkala osoby rozhodce, konkrétně především jeho způsobilosti být rozhodcem, seznamu rozhodců a okrajově též mlčenlivosti rozhodců a stálých rozhodčích soudů.

Důvodová zpráva k novele č. 19/2012 poukazovala na velmi dobré fungování rozhodčího řízení pro obchodní spory. Problematickou oblastí se nicméně v praxi ukázaly spotřebitelské spory, pro jejichž řešení není rozhodčí řízení primárně určeno. Nedostatečná ochrana slabší strany se projevovala v podepisování adhezních smluv s rozhodčími doložkami, které pak v případě sporu často vedly k rozhodování před tzv. arbitrážními centry ad hoc rozhodcem.

---

<sup>12</sup> LISSE, Luděk. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. 2012. Praha: Linde Praha, s. 352. ISBN 978-80-7201-874-1.

Znění zákona o rozhodčím řízení před spotřebitelskou novelou bylo kvůli nedostatečné ochraně spotřebitele v rozporu s evropským právem týkající se této oblasti, zejména se Směrnicí ES 93/13 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách. Konkrétně nebyl dostatečně transponován zákaz nepřiměřených smluvních podmínek či povinnost zkoumat legalitu rozhodčí smlouvy i bez návrhu spotřebitele. Spotřebitelská novela si tedy kladla za cíl přizpůsobit českou právní úpravu požadavkům evropského práva. Do této chvíle nebyl spotřebitel v rozhodčím řízení nijak specificky chráněn, aplikovaly se na něj veškerá zákonná ustanovení určená především pro řešení obchodních sporů.

Při novelizaci byla zvolena varianta řešení, která rozhodčí řízení pro spotřebitelské spory nevyloučila, ale podrobila je přísnějším pravidlům a konkrétně mířeným opatřením.

Konkrétní opatření na ochranu spotřebitele byla obsažena především v nových odstavcích 3-6 § 3 zákona o rozhodčím řízení. Pod sankcí neplatnosti bylo napříště nutné, aby rozhodčí smlouva byla sjednána samostatně a nikoliv jako součást podmínek, jimiž se řídí smlouva hlavní. Smyslem této úpravy bylo zamezit situacím, kdy byly v některých případech rozhodčí doložky vloženy do spotřebitelských smluv bez vědomí spotřebitele. Dále byla podnikateli uložena rozšířená informační povinnost ohledně možných důsledků uzavření rozhodčí doložky spotřebitelem. Byly také stanoveny povinné náležitosti rozhodčí doložky se spotřebitelem, které však svou šířkou budily pochybnost, zda jsou reálně zapracovatelné do textu rozhodčí smlouvy a zda nekladou na rozhodčí doložku nesplnitelné požadavky. To vše zejména s ohledem na rozsah informační povinnosti podnikatele na straně jedné a na objektivní možnost tyto údaje v době sjednávání rozhodčí smlouvy znát na straně druhé (např. všechny náklady, které jsou předpokládány)<sup>13</sup>.

Podle § 33 zákona o rozhodčím řízení byla strana sporu (tedy i spotřebitel) povinna uplatnit jako důvod zrušení rozhodčího nálezu neplatnost rozhodčí smlouvy a nezpůsobilost rozhodce rozhodovat spor již v rozhodčím řízení, a to předtím, než

---

<sup>13</sup> LISSE, Luděk; KOHOUT, Martin. Návrh novely zákona o rozhodčím řízení – spotřebitelské spory. *Právní rozhledy*. 2011 (3), s. II.

začalo jednání ve věci samé. Tento požadavek byl v rozporu s judikaturou Soudního dvora EU<sup>14</sup>, podle které je soud povinen zkoumat neplatnost rozhodčí smlouvy se spotřebitelem, i když byla neplatnost rozhodčí smlouvy spotřebitelem uplatněna až v řízení před soudem, a nikoliv již v rozhodčím řízení. Spotřebitelskou novelou byla tato povinnost českého práva pro spory ze spotřebitelských smluv vyloučena. Jinými slovy byla stanovena povinnost soudu zkoumat, zda nejsou dány důvody pro zrušení rozhodčího nálezu i bez návrhu, pokud návrh na zrušení rozhodčího nálezu podal spotřebitel. Zároveň byl v souladu s tímto z aplikace pro spory ze spotřebitelských smluv vyloučen § 15, odst. 2 zákona o rozhodčím řízení, který ukládá stranám vznést námitku nedostatku pravomoci, zakládající se na neexistenci, neplatnosti nebo zániku rozhodčí smlouvy, nejde-li o neplatnost z důvodu, že ve věci nebylo možno rozhodčí smlouvu uzavřít, nejpozději při prvním úkonu v řízení, týkajícího se věci samé.

Dalším ochranným opatřením pro spotřebitele bylo vyloučení možnosti rozhodovat spotřebitelský spor v rozhodčím řízení podle zásad spravedlnosti, i kdyby se na tom strany shodly<sup>15</sup>. Smyslem této úpravy je záruka použití kogentních ustanovení na ochranu spotřebitele. Pokud by spor ze spotřebitelské smlouvy byl rozhodnut v rozporu s právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele nebo ve zjevném rozporu s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem, jednalo se nově o zrušovací důvod rozhodčího nálezu, obsažený v § 31, písm. g) zákona o rozhodčím řízení. Pro tento konkrétní případ tedy zákon o rozhodčím řízení rozbíjí koncepci o meritorní nepřezkoumatelnosti rozhodčího nálezu.

Spotřebitelská novela se také věnovala zvýšení požadavků na osobu rozhodce, především na jeho vzdělání. Znění před novelou umožňovalo vykonávat funkci rozhodce takřka komukoliv; tím byla údajně ohrožena důvěryhodnost této funkce<sup>16</sup>. Pro spotřebitelské spory, kde vystupuje slabší strana, bylo rozhodnuto o zpřísnění požadavků na osobu rozhodce zavedením legálního požadavku, aby

---

<sup>14</sup> Rozsudek Soudního dvora EU, C-168/05 (María Mostaza Claro), ECLI:EU:C:2006:675; Rozsudek Soudního dvora EU, C-40/08 (Asturcom), ECLI:EU:C:2009:615.

<sup>15</sup> § 25, odst. 3, zákon o rozhodčím řízení.

<sup>16</sup> Důvodová zpráva, zákon č. 19/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

rozhodce disponoval vysokoškolským vzděláním v oboru právo. Novela tak reaguje na to, že v aplikační praxi rozhodčího řízení se vyskytovaly tendence, kdy spory rozhodované rozhodci bez vysokoškolského vzdělání (a to nejen v oboru právo, ale vůbec) vykazovaly ve srovnání se spory rozhodovanými rozhodci s vysokoškolským vzděláním, nízkou úroveň obsahové kvality<sup>17</sup>. Rozhodce sporu ze spotřebitelské smlouvy také musel být nově zapsán v seznamu rozhodců vedeném Ministerstvem spravedlnosti.

Konečně pro spory s mezinárodním prvkem bylo stanoveno pravidlo, že volba práva, podle které má být spor rozhodnut, nesmí být spotřebiteli na újmu a nesmí znamenat snížení míry ochrany jeho práv podle zákona o rozhodčím řízení či jiných právních předpisů<sup>18</sup>.

Ne všechny změny způsobené spotřebitelskou novelou byly zaměřeny pouze na oblast ochrany spotřebitele. Některé změny se týkaly všech rozhodčích řízení, nikoliv pouze sporů vznikajících ze spotřebitelských smluv.

Pro osobu rozhodce byl nově uložen požadavek bezúhonnosti. Bezúhonná ve smyslu zákona o rozhodčím řízení není osoba, která byla pravomocně odsouzena za trestný čin, jestliže se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena<sup>19</sup>.

V záležitostech zproštění rozhodce mlčenlivost byl nově příslušný soud, kde má rozhodce trvalý pobyt podle evidence obyvatel. Před novelou byl příslušný soud, v jehož obvodu měl rozhodce bydliště, což bylo v praxi občas velmi obtížné zjistit<sup>20</sup>. V neposlední řadě spotřebitelská novela vyjasnila otázku, že tzv. arbitrážní centra nelze považovat za stále rozhodčí soudy.

### **3.1.3 Rekodifikace soukromého práva 2012**

V souvislosti s rekodifikací soukromého práva byl pro oblast rozhodčího řízení zásadní nový zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém

---

<sup>17</sup> LISSE, Luděk. 2012. Euronovela zákona o rozhodčím řízení 2012. In: *epravo.cz* [online]. Praha: EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo [cit. 2016-12-01]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/euronovela-zakona-o-rozhodcim-rizeni-2012-82291.html>.

<sup>18</sup> § 37, odst. 1, zákon o rozhodčím řízení.

<sup>19</sup> § 4, odst. 3, zákon o rozhodčím řízení.

<sup>20</sup> Důvodová zpráva, zákon č. 19/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

(„ZMPS“) a také tzv. změnový zákon č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva.

Úprava způsobilosti cizince být rozhodcem byla přesunuta do ZMPS.

Na první pohled velká změna, která byla způsobena legislativně technickou chybou, kdy ZMPS zrušil část pátou zákona o rozhodčím řízení týkající se seznamu rozhodců, byla napravena vložím nové části šesté<sup>21</sup>. Od této změny tedy po části čtvrté zákona o rozhodčím řízení navazovala část šestá.

### 3.1.4 Spotřebitelská novela 2016

Přístup ke sporům ze spotřebitelských smluv a jejich speciální režim zajištěný zvláštními ustanoveními zákona o rozhodčím řízení byl změněn s účinností od 1. 12. 2016. Zákon č. 258/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o spotřebitelském úvěru, zrušil veškerá ustanovení zaručující ochranu spotřebitele v rozhodčím řízení. Nová varianta řešení se projevila v novém znění § 2 odst. 1, zákona o rozhodčím řízení a naprosto vylučuje arbitrabilitu sporů ze spotřebitelských smluv. Zároveň zrušuje část šestou zákona o rozhodčím řízení týkající se seznamu rozhodců, kteří mohou rozhodovat spory ze spotřebitelských smluv. Rozhodčí smlouvy uzavřené se spotřebitelem do 1. 12. 2016 zůstávají v platnosti, jelikož platnost rozhodčí smlouvy se posuzuje podle zákona o rozhodčím řízení ve znění účinném v době uzavření rozhodčí smlouvy<sup>22</sup>.

Legislativní proces, na jehož konci bylo přijetí zákona č. 258/2016, není bez zajímavosti. Původní vládní návrh zákona č. 258/2016 změnu zákona o rozhodčím řízení nepředpokládal<sup>23</sup> a ani důvodová zpráva tedy přijatou změnu zákona o rozhodčím řízení přirozeně neřeší. Vyloučení arbitrability sporů ze spotřebitelských smluv bylo zahrnuto až v usnesení Rozpočtového výboru vydaného 1. 4. 2016<sup>24</sup>, které obsahovalo předmětný pozměňovací návrh. Přijetí takto zásadní novely nebylo

---

<sup>21</sup> Důvodová zpráva, zákon č. 303/2013Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva.

<sup>22</sup> Čl. IX zákona č. 258/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o spotřebitelském úvěru.

<sup>23</sup> *Sněmovní tisk 680/0*. 2016. In: Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, ročník 2016, část 1/4. Dostupné také z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=680&CT1=0>.

<sup>24</sup> *Sněmovní tisk 680/3*. 2016. In: Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, ročník 2016, část 1/2. Dostupné také z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=7&ct=680&ct1=3>.

prakticky vůbec projednáno s odbornou veřejností<sup>25</sup>, konkrétní informace a příslušná vysvětlení důvodů zahrnutí této změny jsou tedy velmi kusé. K dispozici jsou některé dokumenty z průběhu legislativního procesu, alespoň částečné osvětlení přináší vládní Závěrečná zpráva z hodnocení dopadu regulace<sup>26</sup>. Podle ní měla řada nebankovních poskytovatelů svou podnikatelskou činnost „postavenou převážně na sankcích vyplývajících z neschopnosti dlužníka úvěr řádně a včas splácet“ (nepřehledné smluvní podmínky, rozhodčí doložky), spíše než na poskytování úvěrové služby jako takové<sup>27</sup>.

Pro úplnost je třeba doplnit prozatím poslední přijatou novelu zákona o rozhodčím řízení, účinnou od 1. 1. 2017, provedenou zákonem č. 230/2016 Sb. Tato novela zabývající se změnou zákona o podpoře sportu a dalších zákonů doplnila do ZRŘ odstavec 3 v § 40g, týkající se řízení před rozhodčí komisí spolku.

### 3.2 Zákon o mezinárodním právu soukromém

Zákon o mezinárodním právu soukromém upravuje pro poměry s mezinárodním prvkem některé záležitosti týkající se rozhodčího řízení včetně uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů<sup>28</sup>.

Výhradu veřejného pořádku upravuje § 4, který vylučuje použití ustanovení zahraničního právního řádu či uznání rozhodčího nálezu, jestliže by se účinky tohoto použití zjevně přičily veřejnému pořádku, tzn., jestliže by se přičily takovým zásadám českého právního řádu, na nichž je nutno bez výhrady trvat, a dobrým mravům. „Ustanovení brání jen takovým účinkům, které jsou v rozporu např. se základními zásadami právního řádu, nikoliv tedy s každou kogentní normou. Odmítnutí použití ustanovení cizího předpisu je výjimečné; neodmítne se použití cizího právního řádu jako celku, ale jen toho konkrétního ustanovení, jež vyvolává

---

<sup>25</sup> OLÍK, Miloš a Michal ČÁP. Konec rozhodčího řízení mezi spotřebitelem a podnikatelem v České republice. *Právní rádce*. 2016 (11), s. 38-41.

<sup>26</sup> *Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (RIA): Návrh zákona o úvěru pro spotřebitele*. 2015. Praha: Ministerstvo financí. Dostupné také z: [http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Spotrebitelsky-uver\\_2015-06\\_Duvodova-zprava-RIA-Pravni-uprava-distribuce-uveru-pro-spotrebitele.pdf](http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Spotrebitelsky-uver_2015-06_Duvodova-zprava-RIA-Pravni-uprava-distribuce-uveru-pro-spotrebitele.pdf).

<sup>27</sup> *Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace*, op. cit., s. 31.

<sup>28</sup> § 1, písm g), ZMPS.

*nepřijatelné důsledky.*“<sup>29</sup> Jinými slovy rozpor ustanovení zahraničního právního řádu s veřejným pořádkem nelze shledávat ve veškerých ustanoveních odlišných od obdobné české úpravy. Situace se posuzuje vždy v konkrétním případě, ve kterém je shledáván rozpor s významnou zásadou českého práva.<sup>30</sup>

Přijetím nového ZMPS v roce 2012 byla úprava způsobilosti cizince být rozhodcem přesunuta ze zákona o rozhodčím řízení právě do ZMPS, konkrétně do § 118. Toto ustanovení je zařazeno v části sedmé ZMPS, která se věnuje výlučně rozhodčímu řízení a uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů. Část sedmá ZMPS kromě způsobilosti cizince být rozhodcem stanoví podmínky pro přípustnost rozhodčí smlouvy, ostatní náležitosti rozhodčí smlouvy včetně formy a určení rozhodného práva.

### 3.3 Občanský soudní řád

Ačkoliv rozhodčí řízení je alternativou k soudnímu řešení sporů, neznamená to, že je od soudů úplně odtržené a funguje čistě podle svých zvláštních autonomních pravidel. Co se týče procesních pravidel, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, je použitelný jak pro soudní řízení, tak v omezené míře i na rozhodčí řízení.

Ustanovení § 30 zákona o rozhodčím řízení vymezuje použití občanského soudního řádu na rozhodčí řízení následovně: „*Nestanoví-li zákon jinak, užití se na řízení před rozhodci přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.*“ V samotném rozhodčím řízení, vedoucím k vydání rozhodčího nálezu, mají tedy rozhodci možnost vypůjčit si z občanského soudního řádu ustanovení aplikovatelná i na rozhodčí řízení<sup>31</sup>. Občanský soudní řád se přirozeně použije i v případném řízení před soudem, tzn. například v případě řízení o zrušení rozhodčího nálezu, jelikož § 44 zákona o rozhodčím řízení zní: „*Nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro*

---

<sup>29</sup> Důvodová zpráva k § 4, zákon o mezinárodním právu soukromém.

<sup>30</sup> Komentář k § 4 in PAUKNEROVÁ, Monika; ROZEHNALOVÁ, Naděžda a ZAVADILOVÁ, Marta. 2013. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), s. 39. ISBN 978-80-7478-368.

<sup>31</sup> LISSE, Luděk. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. 2012. Praha: Linde Praha, s. 550. ISBN 978-80-7201-874-1.



*řízení před soudem podle tohoto zákona obdobně ustanovení občanského soudního řádu.“*

Z dikce zákona je jasné, že použití občanského soudního řádu na samotné rozhodčí řízení a na případné řízení před soudem se rozsahem liší. Podstatné je především rozklíčovat významový obsah slova *přiměřeně* z §30. Usnesení Nejvyššího soudu uvádí, že „z použití termínu „*přiměřeně*“ vyplývá, že rozhodčí řízení nepodléhá občanskému soudnímu řádu přímo a jeho jednotlivá ustanovení nelze použít v rozhodčím řízení mechanicky. Výraz „*přiměřeně*“ vyžaduje především zohlednění obecných zásad, na nichž stojí české rozhodčí řízení, to znamená použití norem občanského soudního řádu pod obecným rámcem zásad českého rozhodčího řízení“<sup>32</sup>. Při použití OSŘ je tedy nutné přihlédnout ke specifické povaze rozhodčího řízení, především respektovat autonomii stran.

Projevem autonomie stran je také možnost zvolit si v rámci rozhodčí smlouvy procesní pravidla dle vlastního uvážení. Pro mezinárodní obchodní arbitráž konanou v České republice je tedy možné vyloučit použití OSŘ způsobem, kdy se strany shodnou na použití jiných procesních pravidel, např. Rozhodčích pravidel UNCITRAL či procesních pravidel třetího státu.

### **3.4 Evropská úmluva o mezinárodní obchodní arbitráži**

Evropská úmluva o mezinárodní obchodní arbitráži („Evropská úmluva“) byla do československého právního řádu přijata vyhláškou ministerstva zahraničních věcí č. 176/1964 Sb. Úmluva byla podepsána dne 21. dubna 1961 v Ženevě a pro Československo vstoupila v platnost dne 11. února 1964. Hlavním účelem úmluvy je podpora evropského obchodu, čehož se snaží dosáhnout odstraňováním některých překážek, které by mohly bránit organizaci a funkci mezinárodní obchodní arbitráže. Evropská úmluva se vztahuje na rozhodčí smlouvy a rozhodčí řízení vzešlá z provádění mezinárodního obchodu mezi fyzickými anebo právníckými osobami různých evropských zemí.

Jako vyhlášená mezinárodní smlouva má Evropská úmluva přednost před běžnými zákony a je ji tedy nutné aplikovat přednostně. Evropská úmluva řeší

---

<sup>32</sup> Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 11. června 2008, sp. zn. 32 Cdo 1201/2007.

některé otázky organizace arbitráže, příslušnosti soudu a rozhodce, použitelné právo a rozhodčí nález.

## 4 Vzorový zákon UNCITRAL

Snahám o mezinárodní přiblížení či sjednocení právní úpravy rozhodčího řízení výrazně napomohl Vzorový zákon UNCITRAL pro mezinárodní obchodní arbitráž<sup>33</sup>, který zahrnuje všechna stádia procesu mezinárodní obchodní arbitráže – od záležitostí týkajících se rozhodčí smlouvy až po uznávání a výkon rozhodčích nálezů. UNCITRAL, neboli Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo<sup>34</sup>, se soustředí na reformování, modernizování a odstraňování překážek v rámci mezinárodního obchodního práva. Ačkoliv se v době svého přijetí Vzorový zákon UNCITRAL setkal se značnou skepsí<sup>35</sup>, dnes je již situace diametrálně odlišná.

### 4.1 Vznik a následný vývoj

Komisi OSN pro mezinárodní obchodní právo byla tato úprava přijata dne 21. 6. 1985. V návaznosti na přijetí byla Valným shromážděním OSN vydána stručná rezoluce č. 40/72 ze dne 11. prosince 1985, která uznávala důležitost rozhodčího řízení pro řešení mezinárodních obchodních sporů, nařídila rozeslání textu vládám a rozhodčím institucím a doporučovala všem státům, aby v zájmu jednotnosti úpravy rozhodčího řízení se specifickými potřebami mezinárodní obchodní arbitráže zvážily přijetí Vzorového zákona UNCITRAL<sup>36</sup>.

K částečné revizi a změně Vzorového zákona UNCITRAL došlo dne 7. 7. 2006 v rámci 39. zasedání UNCITRAL. Zapracované změny reflektovaly požadavky praxe a mezinárodního vývoje. Nově byl vložen článek 2A, který upravuje pravidla interpretace odkazem na mezinárodně uznávané principy a snahu o jednotný výklad Vzorového zákona UNCITRAL. Dále byly v článku 7 stanoveny

---

<sup>33</sup> UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration.

<sup>34</sup> The Secretariat of the United Nations Commission on International Trade Law.

<sup>35</sup> ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3., aktualiz. vyd. 2013. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, s. 115. ISBN 978-80-7478-004-2.

<sup>36</sup> „*Recommends that all States give due consideration to the Model Law on International Commercial Arbitration, in view of the desirability of uniformity of the law of arbitral procedures and the specific needs of international commercial practice.*“ *Resolution 40/72*. Fortieth Session. United Nations, ročník 1985, 112th plenary meeting. Dostupné také z: [http://www.un.org/en/ga/search/view\\_doc.asp?symbol=A/RES/40/72](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/40/72).

dvě možnosti pro povinnou formu rozhodčí smlouvy. Obě možnosti zmírňovaly požadavek písemnosti rozhodčí smlouvy. V možnosti I je od roku 2006 požadavek písemnosti nově naplněn také v případě, kdy je rozhodčí smlouva uzavřena prostředky elektronické komunikace. Možnost II písemnou formu dokonce nevyžaduje vůbec. Nejrozsáhlejší změnu doznala úprava předběžných opatření, kvůli které byly vloženy články 17A – 17J v kapitole IV. A o předběžných opatřeních a předběžných příkazech. Takto komplexní úprava byla nutná v souvislosti s potřebami praxe mezinárodní obchodní arbitráže, v rámci které byla předběžná opatření více a více využívána<sup>37</sup>.

## 4.2 Vliv na vnitrostátní právní úpravy

Vzorový zákon UNCITRAL představuje vzor možné úpravy mezinárodní obchodní arbitráže a zákonodárci se jím mohou při tvorbě vnitrostátních předpisů inspirovat. Do dnešní doby byl Vzorový zákon UNCITRAL přijat 74 státy a celkově 104 právními řády<sup>38</sup>. Většina vnitrostátních předpisů byla prozatím přijata na základě verze z roku 1985, která tak i nadále zůstává relevantní. Mnoho států Evropské unie přijalo Vzorový zákon UNCITRAL, včetně všech sousedních států České republiky, nebo i Maďarska a Slovinska. Naopak vlastní právní úpravu bez vlivu této mezinárodní úpravy si (alespoň prozatím) ponechala například Francie, Itálie či Nizozemí<sup>39</sup>. Nicméně je nutné dodat, že ani po přijetí Vzorového zákona UNCITRAL nejsou příslušné úpravy nutně uniformní. Jak již bylo uvedeno, jednotlivé státy se touto mezinárodní úpravou mohou inspirovat v rozsahu, který uznají za vhodné. Vždy je nutné ověřit, jaké konkrétní rozdíly se případně určitý stát rozhodl zahrnout a odlišit tak vnitrostátní právní úpravu od mezinárodního vzoru<sup>40</sup>.

---

<sup>37</sup> *Explanatory Note by the UNCITRAL secretariat on the 1985 Model Law on International Commercial Arbitration as amended in 2006*. 2006. [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: <http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/arbitration/ml-arb/MLARB-explanatoryNote20-9-07.pdf>.

<sup>38</sup> *Status: UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration (1985), with amendments as adopted in 2006* [online]. [cit. 2016-12-07]. Dostupné z:

[http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral\\_texts/arbitration/1985Model\\_arbitration\\_status.htm](http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/1985Model_arbitration_status.htm).

<sup>39</sup> *Status map UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration (1985)* [online]. [cit. 2016-12-07]. Dostupné z:

[http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral\\_texts/arbitration/1985Model\\_arbitration\\_status\\_map.html](http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/1985Model_arbitration_status_map.html)

<sup>40</sup> Poznámka pod čarou č. 28, *Status of conventions and model laws: A/CN.9/876* [online]. 2016. New York: United Nations General Assembly, s. 20 [cit. 2016-12-07]. Dostupné z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/V16/029/90/PDF/V1602990.pdf?OpenElement>.

### 4.3 Rozsah

Vzorový zákon UNCITRAL se aplikuje na mezinárodní obchodní arbitráž. Pojem mezinárodní je širší než podle Evropské úmluvy. Evropská úmluva jako mezinárodní chápe mezinárodní obchodní vztahy mezi fyzickými anebo právnickými osobami, které při uzavírání smlouvy měly svůj obvyklý pobyt nebo své sídlo v různých smluvních státech.<sup>41</sup> Vzorový zákon UNCITRAL pokrývá tentýž rozsah<sup>42</sup>, nicméně navíc se aplikuje také na arbitráže, pokud následující místa jsou mimo stát sídla stran: místo konání arbitráže, jakékoliv místo významného plnění z obchodního vztahu, místo se kterým je obsah sporu nejužěji spojen. Zároveň se podle Vzorového zákona UNCITRAL jedná o mezinárodní arbitráž, pokud se strany výslovně shodly, že se obsah rozhodčí smlouvy vztahuje k více než jedné zemi.<sup>43</sup>

## 5 Srovnání souladu české právní úpravy s Vzorovým zákonem UNCITRAL

V České republice jsou ustanovení relevantní pro mezinárodní obchodní arbitráž obsažena především v zákoně o rozhodčím řízení. Dále je však nutné aplikovat i zákon o mezinárodním právu soukromém a také Evropskou úmluvu, která má jako vyhlášená mezinárodní úmluva přednost před zákonem. V této části budou nastíněny největší odlišnosti mezi právní úpravou aplikovanou na mezinárodní obchodní arbitráž v České republice a mezi Vzorovým zákonem UNCITRAL. Provedení komparace bude ilustrovat, která ustanovení by bylo v případě přijetí Vzorového zákona UNCITRAL Českou republikou nutné novelizovat.

### 5.1 Rozhodčí smlouva

#### 5.1.1 Forma rozhodčí smlouvy

Evropská úmluva písemnou formu rozhodčí smlouvy sama o sobě nevyžaduje, jelikož: „[rozhodčí smlouva] ve vztazích mezi státy, jejichž zákony

---

<sup>41</sup> Článek I. odst. 1 písm. a), Evropská úmluva.

<sup>42</sup> Článek 1 odst. 3 písm. a), Vzorový zákon UNCITRAL.

<sup>43</sup> Článek 1 odst. 3 písm. b) a c), Vzorový zákon UNCITRAL.

nevyžadují, aby rozhodčí smlouva byla učiněna písemnou formou, znamená jakoukoliv dohodu, uzavřenou formou dovolenou těmito zákony“.<sup>44</sup> Pro splnění požadavků na formu rozhodčí smlouvy je tak nutné konzultovat a splnit požadavky národní úpravy.

Podle § 117 ZMPS pro formu rozhodčí smlouvy platí právo rozhodné pro ostatní náležitosti rozhodčí smlouvy; stačí však, jestliže bylo učiněno zadost právnímu řádu místa nebo míst, kde došlo k projevu vůle. Požadavky na formu rozhodčí smlouvy tedy strany mohou učinit volbou práva, pokud tak neučiní, použije se pro rozhodčí řízení konaná v České republice úprava ZRŘ, která vyžaduje písemnou formu (viz níže). Nicméně postačí, pokud forma rozhodčí smlouvy vyhoví požadavkům právních řádů obou smluvních stran.

Povinná forma rozhodčí smlouvy je v České republice stanovena v § 2 ZRŘ. Od spotřebitelské novely 2016, která zrušila speciální ustanovení týkající se spotřebitelských sporů, obsahuje pouze obecné formální požadavky na veškeré rozhodčí smlouvy.

Rozhodčí smlouva musí být uzavřena písemně, jinak je neplatná. V zájmu učinit právní úpravu moderní a flexibilní<sup>45</sup>, je písemná forma zachována i tehdy, je-li rozhodčí smlouva sjednána elektronickými prostředky, jež umožňují zachycení jejího obsahu a určení osob, které rozhodčí smlouvu sjednaly. Záměrně zvolený termín „elektronické prostředky“ je široký a snaží se vyhovět požadavkům vyvíjející se praxe. Typicky půjde o e-mailovou komunikaci, která by ideálně měla být podepsána tzv. zaručeným (elektronickým) podpisem, aby bylo učiněno zadost povinnosti jednoznačného určení identity osob, které smlouvu uzavírají. I bez zaručeného podpisu bude samozřejmě rozhodčí smlouva v každém případě platná, pokud žádná ze stran toto uzavření nezpochybní.

Úprava formálních požadavků na rozhodčí smlouvy byla jednou z nemnohých změn, které Vzorový zákon UNCITRAL doznal v rámci revize v roce

---

<sup>44</sup> Článek I odst. 2 písm. a), Evropská úmluva.

<sup>45</sup> OLÍK, Miloš; MAISNER, Martin; POKORNÝ, Radek; MÁLEK, Petr a JANOUŠEK, Martin. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2015. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), s. 17. ISBN 978-80-7478-714-0.

2006. Nově jsou stanoveny dvě možnosti, jaké formální požadavky může stát požadovat. Byly vyslyšeny požadavky mezinárodní smluvní praxe, ve které často nebylo prakticky proveditelné uzavření rozhodčí smlouvy podle přísných požadavků písemné formy a obě možnosti se tak vyznačují mírnějšími požadavky pro splnění písemné formy.<sup>46</sup> Obě možnosti jsou si postaveny na roveň a je jen na volbě každého státu, kterou možnost na základě svých potřeb přijme do své národní úpravy.<sup>47</sup>

Možnost I uvádí povinnou písemnou formu, která je však dodržena i ve chvíli, kdy je obsah rozhodčí smlouvy zaznamenán v jakékoliv formě, a to dokonce i v případě, že byl uzavřen ústně, konkludentně jednáním či jinými prostředky (což je novinka oproti znění Vzorového zákona UNCITRAL z roku 1985). Nově tedy není povinný ani podpis stran či vzájemná výměna zpráv.<sup>48</sup> Písemná forma je dodržena i při použití elektronické komunikace, která je definována jako jakákoliv komunikace stran učiněná datovými zprávami. Zároveň platí, že rozhodčí smlouva je v písemné formě, pokud je v rámci sporu její existence tvrzena v žalobě či v žalobní odpovědi a její existence není popírána druhou stranou.

Možnost II je velmi stručná, pouze definuje rozhodčí smlouvu a žádným způsobem nestanoví povinné náležitosti pro formu rozhodčí smlouvy, tedy nestanoví ani požadavek písemné formy.

Podle aktuálního znění ZRŘ by nebyla dodržena písemná forma, pokud by rozhodčí smlouva byla uzavřena ústně, konkludentně, apod. I kdyby byl obsah zaznamenán na nosiči, který by bylo možné označit za elektronický prostředek, např. zvuková nahrávka by pravděpodobně neumožnila jednoznačné určení osob. Jakkoliv je ZRŘ díky umožnění zaznamenání rozhodčí smlouvy elektronickými prostředky moderní, stále plně neodpovídá situacím v praxi a z pohledu Vzorového zákona UNCITRAL je příliš formalistický.

---

<sup>46</sup> UNITED NATIONS COMMISSION ON INTERNATIONAL TRADE LAW. 2012. *UNCITRAL 2012 digest of case law on the Model Law on International Commercial Arbitration*. New York: United Nations, s. 25. ISBN 978-921-1337-938.

<sup>47</sup> *Ibid.*, s. 26.

<sup>48</sup> *Ibid.*, s. 25.

### 5.1.2 Rozhodčí smlouva mimo hlavní smlouvu

Ne vždy je rozhodčí doložka obsažena přímo v hlavní smlouvě, vyskytují se situace, kdy hlavní smlouva způsob řešení sporů neupravuje a odkazuje například na obchodní podmínky, kde je uvedena povinnost podrobit se v případě sporu rozhodčímu řízení.

Podle ZRŘ je možné sjednat rozhodčí smlouvu v rámci podmínek, jimiž se řídí smlouva hlavní. Smlouva hlavní tyto podmínky prohlašuje za svoji součást. Je však také podmínkou, že návrh hlavní smlouvy s rozhodčí doložkou byl druhou stranou přijat způsobem, z něhož je patrný souhlas s obsahem rozhodčí smlouvy<sup>49</sup> a pravděpodobně také, že je mu její obsah prokazatelně znám.<sup>50</sup> V období, kdy ZRŘ specificky upravoval rozhodčí řízení se spotřebitelem, byla pro tyto typy sporů možnost odkazu na obchodní podmínky vyloučena.

Vzorový zákon UNCITRAL v možnosti I týkající se formy rozhodčí smlouvy upravuje možnost odkázat na rozhodčí smlouvu v rámci textu smlouvy hlavní šířeji, jelikož připouští odkaz na jakýkoliv dokument (nikoliv pouze na podmínky). Může se jednat o jakýkoliv dokument, který obsahuje rozhodčí smlouvu a který smlouva hlavní označuje za svou součást. Nemusí se jednat o nějakou kvalifikovanou formu dokumentu, dokument nemusí být vytvořen jednou stranou a nemusí být stranami ani podepsán.

Úprava ve Vzorovém zákoně UNCITRAL je méně formalistická než úprava v ZRŘ. Neomezuje se na typ dokumentu označený jako podmínky a neukládá povinnost specifického způsobu souhlasu, z něhož samého musí plynout souhlas s obsahem rozhodčí smlouvy. ZRŘ totiž nestanoví, jak konkrétně má takový informovaný souhlas být projeven a splnění této podmínky je tak nutné posuzovat v každém případě podle individuálních okolností.<sup>51</sup>

---

<sup>49</sup> § 3 odst. 2, ZRŘ.

<sup>50</sup> OLÍK, Miloš; MAISNER, Martin; POKORNÝ, Radek; MÁLEK, Petr a JANOUŠEK, Martin. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2015. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), s. 18. ISBN 978-80-7478-714-0.

<sup>51</sup> *Ibid.*, s. 18.

## 5.2 Rozhodčí tribunál

### 5.2.1 Způsobnost být rozhodcem

Evropská úmluva ani Vzorový zákon UNCITRAL nestanoví na osobu rozhodce žádné zvláštní požadavky. Omezují se pouze na požadavek, aby určité osobě nebylo upíráno právo stát se rozhodcem z důvodu jiné státní příslušnosti, a stanoví, že jako rozhodci mohou být jmenováni také cizí státní příslušníci.<sup>52</sup>

Obdobné pravidlo obsahuje i ZMPS, který připouští, aby rozhodce byl cizinec, ale pouze za podmínky, že je podle právního řádu státu, jehož je občanem, způsobilý k právním jednáním; postačí však, je-li plně způsobilý k právním jednáním podle českého právního řádu.<sup>53</sup> Cizinec není oprávněn rozhodovat spory „čistě vnitrostátní“.<sup>54</sup>

Podmínky pro způsobilost rozhodce stanoví ZRŘ. Rozhodce musí být zletilý, bezúhonný a plně svéprávný.<sup>55</sup>

### 5.2.2 Jmenování

Způsob jmenování rozhodců je postaven především na dohodě stran. Jednotlivé právní úpravy pak obsahují ustanovení, podle kterých se postupuje, pokud si strany způsob jmenování rozhodců nesjednají či pokud podle sjednaných pravidel rozhodce nejmenují.

Pokud rozhodčí smlouva neobsahuje způsob jmenování rozhodců jako opatření potřebné pro organizaci rozhodčího řízení, může podle Evropské úmluvy žalobce požádat o provedení těchto opatření, pokud se strany shodly na místě rozhodčího řízení, buď předsedu příslušné obchodní komory v zemi podle místa rozhodčího řízení, anebo předsedu příslušné obchodní komory v zemi, v níž má žalovaná strana v okamžiku podání arbitrážní žaloby obvyklý pobyt nebo sídlo.<sup>56</sup> Evropská úmluva stanoví i další postup, pokud není sjednáno místo konání

---

<sup>52</sup> Článek III, Evropská úmluva. Článek 11 odst. 1, Vzorový zákon UNCITRAL.

<sup>53</sup> § 118 ZMPS.

<sup>54</sup> RŮŽIČKA, Květoslav. Komentář k § 118. PAUKNEROVÁ, Monika; ROZEHNALOVÁ, Naděžda a ZAVADILOVÁ, Marta. 2013. *Zákon o mezinárodním právu soukromém - Komentář*. Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-368.

<sup>55</sup> § 4 odst. 1, ZRŘ.

<sup>56</sup> Článek IV odst. 3, Evropská úmluva.



rozhodčího řízení či pokud žalobce svého oprávnění nevyužije. Stejný postup se aplikuje i v případě, že se strany nedohodnou na jmenování konkrétní rozhodčí instituce či vůbec neurčí způsob rozhodčího řízení (institucionální či ad hoc).<sup>57</sup>

Pokud jedna ze stran nejmenuje svého rozhodce ve lhůtě do 30 dnů od doručení žaloby žalované straně, Evropská úmluva stanoví, že na žádost druhé strany jmenuje rozhodce předseda příslušné obchodní komory v zemi, v níž má strana v prodlení obvyklý pobyt nebo sídlo.<sup>58</sup>

Podle ZRŘ v případě absence určení osoby rozhodců či způsobu jejich jmenování, jmenuje každá ze stran jednoho rozhodce a tito rozhodci volí předsedajícího rozhodce.<sup>59</sup> Tento způsob jmenování rozhodců je patrně nejtypičtější i pro jmenování sjednané stranami.<sup>60</sup> Pokud strana nejmenuje svého rozhodce do 30 dnů od doručení výzvy druhé strany, nebo nemohou-li se jmenování rozhodci ve stejné lhůtě shodnout na osobě předsedajícího rozhodce, jmenuje rozhodce nebo předsedajícího rozhodce soud. Návrh může soudu podat kterákoli strana nebo každý z již jmenovaných rozhodců.<sup>61</sup> Stejné pravidlo obsahuje i Vzorový zákon UNCITRAL.<sup>62</sup>

Vzorový zákon UNCITRAL nicméně navíc oproti ZRŘ obsahuje ustanovení, podle kterého se strany mohou obrátit na soud i v dalších případech, kdy není dodržena jakákoliv povinnost týkající se sjednaného procesu jmenování. Pravomoc soudu je v tomto případě širší než podle ZRŘ, neomezuje se pouze na jmenování rozhodce, ale je možné přijmout jakákoliv nutná opatření<sup>63</sup> k vyřešení patové situace.<sup>64</sup>

---

<sup>57</sup> Článek IV odst. 5 a 6, Evropská úmluva.

<sup>58</sup> Článek IV odst. 2, Evropská úmluva.

<sup>59</sup> § 7 odst. 2, ZRŘ.

<sup>60</sup> OLÍK, Miloš; MAISNER, Martin; POKORNÝ, Radek; MÁLEK, Petr a JANOUŠEK, Martin. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2015. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), s. 36. ISBN 978-80-7478-714-0.

<sup>61</sup> § 9 odst. 1, ZRŘ.

<sup>62</sup> Článek 11 odst. 3, Vzorový zákon UNCITRAL.

<sup>63</sup> Orig.: *necessary measures*.

<sup>64</sup> UNITED NATIONS COMMISSION ON INTERNATIONAL TRADE LAW. 2012. *UNCITRAL 2012 digest of case law on the Model Law on International Commercial Arbitration*. New York: United Nations, s. 60. ISBN 978-921-1337-938.

Vzorový zákon UNCITRAL na rozdíl od ZRŘ výslovně stanoví, že proti těmto soudním rozhodnutím týkajícím se jmenovacího procesu není možné se odvolat. Účelem je patrně efektivita rozhodčího řízení, která by případným odvolacím řízením byla snížena. Jelikož ZRŘ odvolání proti rozhodnutí soudu o jmenování nevylučuje, je možné se odvolat, což se v praxi i děje.<sup>65</sup> Podle této judikatury je řízení o jmenování rozhodce řízením nesporným. Účastníky řízení jsou kromě navrhovatele strany rozhodčího řízení, již jmenování rozhodci a osoba, která je v návrhu na jmenování rozhodce na tuto funkci navržena. Rozhodnutí soudu o jmenování rozhodce je rozhodnutím ve věci samé.

### 5.2.3 Vyloučení rozhodce

Základním pravidlem podle ZRŘ i Vzorového zákona UNCITRAL je, že pokud existují okolnosti zakládající důvodné pochybnosti o nepodjatosti, nestrannosti a nezávislosti rozhodce, má rozhodce povinnost je stranám oznámit. Jednotlivé okolnosti se pak zkoumají a rozhodce je případně následně z rozhodování sporu vyloučen.

ZRŘ ukládá rozhodci povinnost oznámit stranám všechny okolnosti, které by mohly vzbudit oprávněné pochybnosti o jeho *nepodjatosti*. Rozhodce je vyloučen, pokud je tu důvod pochybovat o jeho nepodjatosti a zároveň má povinnost funkce se vzdát.<sup>66</sup> Podjatost znamená subjektivní stav mysli rozhodce, který spočívá v tom, že zvýhodňuje jednu stranu sporu na úkor druhé, aniž by tak činil na základě racionální úvahy a aplikace platného práva.<sup>67</sup> ZRŘ nestanoví, jak má probíhat samotný vylučovací proces rozhodce (*challenge procedure*), pokud se na něm strany neshodnou. Pouze uvádí, že je možné se pro rozhodnutí o vyloučení obrátit na soud.

Vzorový zákon UNCITRAL pracuje s pojmy nestrannost a nezávislost. Rozhodce může být vyloučen, pokud existují okolnosti, které zakládají důvodné pochybnosti o jeho nestrannosti nebo nezávislosti nebo pokud nemá požadovanou

---

<sup>65</sup> Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 14. října 2010, sp. zn. 23 Cdo 4847/2009. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31. ledna 2008, sp. zn. 33 Odo 135/2006.

<sup>66</sup> § 8 odst. 1 a 2, ZRŘ.

<sup>67</sup> OLÍK, Miloš; MAISNER, Martin; POKORNÝ, Radek; MÁLEK, Petr a JANOUŠEK, Martin. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2015. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), s. 43. ISBN 978-80-7478-714-0.

kvalifikaci dohodnutou stranami. Nezávislost je kategorií subjektivní a nestrannost je kategorie objektivní a definuje se obvykle jako požadavek na neexistenci vztahu rozhodce k věci samé, k některé ze stran či osob, a to z jakéhokoli důvodu.<sup>68</sup> Pokud si strany nesjednají, jak má probíhat vylučovací proces, Vzorový zákon UNCITRAL obsahuje ustanovení, která na takovou situaci míří. Primárně o vyloučení rozhoduje rozhodčí tribunál, až po neúspěchu tohoto řešení je možné obrátit se na soud.<sup>69</sup>

Podle Vzorového zákona UNCITRAL není rozhodce vyloučen automaticky. O vyloučení probíhá celý rozhodovací proces, kde se nedostatek nestrannosti nebo nezávislosti řeší a k vyloučení případně dochází až následně. Jako vodítko pro hodnocení nestrannosti a nezávislosti se v praxi používají například Pokyny vydané IBA<sup>70</sup>, které obsahují červený, oranžový a zelený seznam (podle závažnosti důvodů pro vyloučení rozhodce).

Zároveň Vzorový zákon UNCITRAL navíc oproti ZRŘ dává jako důvod pro vyloučení rozhodce, pokud ten nemá kvalifikaci požadovanou stranami. Strany si mohou sjednat, že rozhodce musí například ovládat určitý jazyk či být určité národnosti. Pokud tuto kvalifikaci nesplňuje, může být podle Vzorového zákona UNCITRAL z rozhodování sporu vyloučen.

## 5.3 Průběh řízení

### 5.3.1 Rozhodování o pravomoci rozhodovat spor

Rozhodčí tribunál má dle principu *kompetenz-kompetenz* pravomoc rozhodovat o své pravomoci. Je tomu tak podle ZRŘ<sup>71</sup> i podle Vzorového zákona UNCITRAL<sup>72</sup>. Pro úplnost lze doplnit, že znění zákona o rozhodčím řízení před novelou č. 7/2009 Sb., které rozhodcům přisuzovalo oprávnění *rozhodovat* o své

---

<sup>68</sup> Ibid.

<sup>69</sup> Článek 13, Vzorový zákon UNCITRAL.

<sup>70</sup> Pokyny pro střet zájmů v mezinárodní arbitráži, Mezinárodní advokátní komora (IBA).

<sup>71</sup> § 15, ZRŘ.

<sup>72</sup> Článek 16, Vzorový zákon UNCITRAL.

pravomoci, více odpovídalo Vzorovému zákonu UNCITRAL, než znění po novele, které rozhodce opravňuje svou pravomoc *zkoumat*.<sup>73</sup>

Vzorový zákon UNCITRAL výslovně obsahuje princip oddělitelnosti rozhodčí doložky (*separability principle*) v případě, že byla uzavřena rozhodčí smlouva. Rozhodčí doložka je v tomto pojetí oddělitelná od ostatních ustanovení smlouvy a případné rozhodnutí rozhodčího tribunálu o neplatnosti smlouvy nemá samo o sobě za důsledek neplatnost rozhodčí doložky. Rozhodčí doložka by při neplatnosti rozhodčí smlouvy byla neplatná pouze v případě, že vada způsobující neplatnost rozhodčí smlouvy se ze své povahy nutně týká i rozhodčí doložky.<sup>74</sup> ZRŘ obdobný princip neobsahuje, což by pro účely přijetí Vzorového zákona UNCITRAL v České republice bylo vhodné napravit a přijmout ustanovení týkající se oddělitelnosti rozhodčí doložky od zbytku rozhodčí smlouvy.

### 5.3.2 Námitka nedostatku pravomoci

Z časového hlediska je podle Evropské úmluvy námitku nedostatku pravomoci rozhodce zakládající se na neexistenci, neplatnosti nebo zániku rozhodčí smlouvy nutné učinit nejpozději při předložení námitek ve věci samé. Nicméně rozhodce může připustit uplatnění námítky i později, jestliže zpoždění stran při uplatnění námítky je způsobeno příčinou, kterou rozhodce považuje za dostatečnou.<sup>75</sup>

Podle ZRŘ je nutné vznést námitku nedostatku pravomoci z důvodu neexistence, neplatnosti nebo zániku rozhodčí smlouvy (nejde-li o neplatnost z důvodu, že ve věci nebylo možno rozhodčí smlouvu uzavřít), nejpozději v prvním úkonu v řízení, *týkajícím* se věci samé.<sup>76</sup> Formulace lhůty dle ZRŘ se poněkud liší od formulace v OSŘ, který v ustanovení § 106 ukládá povinnost namítnout nedostatek pravomoci soudu z důvodu založené pravomoci rozhodců nejpozději *při*

---

<sup>73</sup> MOTHEJZÍKOVÁ, Jitka a Vilém STEINER. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s přílohami: komentář*. 1996. Praha: C. H. Beck. Beckovy texty zákonů s komentářem, s. 67. ISBN 80-7179-034-6.

<sup>74</sup> UNCITRAL, *A/CN.9/264, Analytický komentář k článku 16 odst. 2 návrhu Vzorového zákona o mezinárodní obchodní arbitráži*, 1985, Vídeň, s. 38. Dostupné z: <http://www.uncitral.org/uncitral/en/commission/sessions/18th.html>.

<sup>75</sup> Článek 5 odst. 1, Evropská úmluva.

<sup>76</sup> § 15 odst. 2, ZRŘ.

prvním úkonu ve věci samé. Je otázkou, který konkrétní úkon je v daném případě prvním úkonem v řízení, týkajícím se věci samé. Bude vždy nutné posuzovat každý jednotlivý případ samostatně a hodnotit, zda byla námitka nedostatku pravomoci podána včas.<sup>77</sup> O první úkon v řízení, týkající se věci samé, se dle judikatury<sup>78</sup> nejedná v případě žádosti žalobce o prodloužení lhůty k podání vyjádření k žalobě, takovým úkonem je až samotné vyjádření učiněné v prodloužené lhůtě. Lhůtu k namítání nedostatku pravomoci také podle judikatury není možné prodlužovat tím, že by po uplynutí lhůty hlavního účastníka mohl tuto námitku podat účastník vedlejší - jedná se totiž o lhůtu propadnou.<sup>79</sup>

Vzorový zákon UNCITRAL definuje úkon, se kterým je spojen konec lhůty pro podání námítky nedostatku pravomoci jasněji - je jím tzv. *statement of defence*, tzn. žalobní odpověď – a zamezuje tak výkladovým problémům. Zároveň Vzorový zákon UNCITRAL (na rozdíl od ZRR) obsahuje moderační ustanovení, které umožňuje z diskrece rozhodčího tribunálu připustit námitku nedostatku pravomoci i později, pokud považuje zpoždění za důvodné.

Vzorový zákon UNCITRAL nerozlišuje mezi důvody namítání neplatnosti a veškeré námitky nedostatku pravomoci je tak nutné vznést nejpozději v žalobní odpovědi. Jmenování rozhodce stranou či účast na jmenování nemá za důsledek nemožnost podat námitku nedostatku pravomoci.<sup>80</sup>

Rozhodčí tribunál postupující podle Vzorového zákona UNCITRAL může námitku nedostatku pravomoci posoudit jako předběžnou otázku a vydat prozatímní rozhodčí nález (při rozdělení rozhodčího řízení na více částí, tzv. *bifurcation*) nebo až v rámci konečného rozhodčího nálezu. Volba posouzení v prozatímním nálezu je vhodná především v případech, kdy řízení ve věci samé bude pravděpodobně náročné a drahé. Rozhodnutí v rámci rozhodčího nálezu je optimální, pokud se

---

<sup>77</sup> LISSE, Luděk. 2012. Euronovela zákona o rozhodčím řízení 2012. In: *Eprávo* [online]. [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/euronovela-zakona-o-rozhodcim-rizeni-2012-82291.html?mail>.

<sup>78</sup> Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31. března 2009, sp. zn. 23 Cdo 2351/2007.

<sup>79</sup> Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 6. září 2016, sp. zn. 23 Cdo 5728/2015.

<sup>80</sup> Článek 16 odst. 2, Vzorový zákon UNCITRAL.

případ jeví jako jednoduchý a rozhodováním o pravomoci a odpovědnosti v jednom rozhodčím nálezů nebude generovat přílišné náklady.<sup>81</sup>

Pokud je na předběžnou otázku odpovězeno kladně (pozitivní rozhodnutí o pravomoci), může podle Vzorového zákona UNCITRAL jakákoliv strana napadnout ve lhůtě 30 dnů toto rozhodnutí u soudu, jehož rozhodnutí již není následně možné napadnout odvoláním. Vzorový zákon UNCITRAL poněkud překvapivě neřeší napadání rozhodnutí, že rozhodčí tribunál nemá pravomoc (negativní rozhodnutí o pravomoci) a zaostává tak za některými pokrokovějšími národními úpravami (Švédsko, Anglie, o Belgii viz kapitola 6.3.3.2), které tuto otázku již řeší.<sup>82</sup> ZRŘ neřeší napadání kladného ani záporného rozhodnutí o pravomoci.

Podle ZRŘ je negativní rozhodnutí o pravomoci vydáno formou usnesení.<sup>83</sup> Při pozitivním „rozhodnutí“ o pravomoci se žádné usnesení ani rozhodnutí nevydává a rozhodci jednoduše dále pokračují ve vedení sporu.<sup>84</sup> V České republice žádné rozhodnutí rozhodčího tribunálu o pravomoci rozhodnout spor nepodléhá soudnímu přezkumu, tomu podléhá pouze rozhodčí nález.<sup>85</sup>

### 5.3.3 Procesní pravidla

Rozhodčí řízení se obecně řídí procesními pravidly místa konání rozhodčího řízení. Nicméně strany mohou sjednat aplikaci jiných procesních pravidel – ať už se jedná o procesní pravidla jiného státu či o institucionální pravidla (např. Rozhodčí pravidla UNCITRAL<sup>86</sup> či Rozhodčí pravidla ICC<sup>87</sup>) – to platí pro rozhodčí řízení podle ZRŘ i podle Vzorového zákona UNCITRAL. Institucionální pravidla mají

---

<sup>81</sup> Případ č. 20 Rozhodnutí Supreme Court of Hong Kong. *Fung Sang Trading Limited v. Kai Sun Sea Products and Food Company Limited*, Hong Kong, 29. října 1991, HKCFI 190, § 66. dostupné z: <http://www.hklii.hk/eng/hk/cases/hkcfi/1991/190.html>.

<sup>82</sup> DUNMORE, Michael. 2016. Influences On Procedural Aspects of International Arbitration. In: BĚLOHLÁVEK, Alexander J. a Naděžda ROZEHNALOVÁ. *Czech Yearbook of International Law: International Dispute Resolution 2016*. Nizozemí: Lex Lata BV, s. 107-128, bod 5.31. ISBN 978-90-824603-1-5. ISSN 2157-2976.

<sup>83</sup> § 15 odst. 1, ZRŘ.

<sup>84</sup> LISSE, Luděk. 2011. Oprávnění rozhodců zkoumat svoji pravomoc. In: *ELaw* [online]. [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: <http://www.elaw.cz/clanek/opravneni-rozhodcu-zkoumat-svoji-pravomoc>.

<sup>85</sup> Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. února 2010, sp. zn. 29 Cdo 1899/2008.

<sup>86</sup> Rozhodčí pravidla UNCITRAL z let 1976, 2010 a 2013, dostupné z:

[http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral\\_texts/arbitration/2010Arbitration\\_rules.html](http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/2010Arbitration_rules.html).

<sup>87</sup> Rozhodčí pravidla ICC, dostupné z: <http://www.iccwbo.org/Products-and-Services/Arbitration-and-ADR/Arbitration/Rules-of-arbitration/ICC-Rules-of-Arbitration/>.

v praxi velké využití a zjednodušují procesní vedení mezinárodní obchodní arbitráže. V případě volby odlišných procesních pravidel se procesní pravidla místa konání rozhodčího řízení stále uplatní v rozsahu svých imperativních norem.<sup>88</sup>

Podle ZRR se strany mohou dohodnout na postupu, kterým mají rozhodci vést řízení. Pro případ nejasností mohou strany nebo všichni rozhodci zmocnit předsedajícího rozhodce k rozhodnutí otázky řízení.<sup>89</sup> Strany mají volnost si sjednat procesní pravidla i podle Vzorového zákona UNCITRAL<sup>90</sup>, avšak s omezením, že tato dohoda se nebude přičít imperativním ustanovením Vzorového zákona UNCITRAL či veřejnému pořádku<sup>91</sup>. Při absenci volby stran postupují podle ZRR i Vzorového zákona UNCITRAL rozhodci v řízení způsobem, který považují za vhodný.<sup>92</sup>

Při sjednání postupu podle institucionální procesních pravidel však ZRR stále obsahuje pro mezinárodní praxi nežádoucí ustanovení § 19 odst. 4, které v případě odkazu na postup podle institucionálních pravidel vyžaduje, aby tato pravidla byla k rozhodčí smlouvě přiložena, pokud se nejedná o řád stálého rozhodčího soudu. Jelikož Rozhodčí pravidla UNCITRAL ani Rozhodčí pravidla ICC nejsou řádem stálého rozhodčího soudu, jak je definován v § 13 ZRR, dochází tak k absurdní situaci, kdy tato notoricky známá rozhodčí pravidla musí být přikládána již k samotné rozhodčí smlouvě. Tuto problematickou úpravu v ZRR se pokusil napravit změnový zákon č. 303/2013 Sb.<sup>93</sup>, který ve své důvodové zprávě připustil, že institucionálními procesními pravidly se často řídí spory v obchodních vztazích či spory s mezinárodním prvkem a dále uvedl, že *„[v]yžadovat přiložení těchto pravidel či řádů k rozhodčí smlouvě by bylo zcela nestandardní a ojedinělé v mezinárodním srovnání, jednak by mohlo také založit porušení mezinárodních*

---

<sup>88</sup> DUNMORE, Michael. 2016. Influences On Procedural Aspects of International Arbitration. In: BĚLOHLÁVEK, Alexander J. a Naděžda ROZEHNALOVÁ. *Czech Yearbook of International Law: International Dispute Resolution 2016*. Nizozemí: Lex Lata BV, s. 107-128, bod 5.06. ISBN 978-90-824603-1-5. ISSN 2157-2976.

<sup>89</sup> § 19 odst. 1, ZRR.

<sup>90</sup> Článek 19, Vzorový zákon UNCITRAL.

<sup>91</sup> Rozhodnutí kanadského Superior Court of Justice. *Noble China Inc. v. Lei Kat Cheong*, Ontario Court of Justice, Kanada, 4. listopadu 1998, CanLII 14708 (ON SC), publikováno v (1998) 42 O.R. (3d) 69, dostupné z: <http://canlii.ca/t/lvvr>.

<sup>92</sup> § 19 odst. 2, ZRR. Článek 19, Vzorový zákon UNCITRAL.

<sup>93</sup> Zákon č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva.

závazků České republiky (zejména čl. II Úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů (Newyorská úmluva), pokud by bylo nepřiložení sankcionováno neplatností takové rozhodčí smlouvy.<sup>94</sup> Změnový zákon navrhol ponechat tuto povinnost pouze pro spotřebitelské smlouvy. Změna nakonec ovšem bohužel nebyla přijata a problematické ustanovení § 19 odst. 4 tak v ZRŘ zůstává i nadále.

#### 5.3.4 Zahájení řízení

ZRŘ váže okamžik zahájení řízení na den, kdy žaloba došla předsedajícímu rozhodci, případně stálému rozhodčímu soudu (pokud je řízení vedeno před stálým rozhodčím soudem).<sup>95</sup> Zahájení řízení podle ZRŘ tak nastává až podáním, které již obsahuje písemné důkazy a líčí rozhodující skutečnosti.

Podle článku 21 Vzorového zákona UNCITRAL je řízení zahájeno dnem, kdy žalovaná strana obdrží oznámení o rozhodčím řízení, pokud se strany nedohodnou jinak. Při institucionálním rozhodčím řízení se takové oznámení nazývá *request of arbitration* a primárně se doručuje rozhodčí instituci, která jej následně doručí žalované straně. Při ad hoc rozhodčím řízení se oznámení doručuje přímo žalované straně a používá se název *notice of arbitration*.<sup>96</sup> Oznámení o rozhodčím řízení není podáním, které by vyčerpávajícím způsobem popisovalo spor či označovalo důkazy, jde pouze o informování druhé strany o počínajícím rozhodčím řízením. Například podle článku 3 Rozhodčích pravidel UNCITRAL oznámení o rozhodčím řízení obsahuje odkaz na rozhodčí smlouvu, stručný popis nároku, označení hodnoty sporu a návrh rozhodnutí.

#### 5.3.5 Ústní řízení

Podle ustanovení § 19 odst. 3 ZRŘ je rozhodčí řízení ústní, nedohodnou-li se strany jinak. Obecně tedy platí, že pokud se projevem vůle strany od obecného režimu neodchýlí, je rozhodčí řízení ústní. Vyloučení ústnosti řízení musí být učiněno dostatečně jasně, nepostačí ustanovení, ve kterém se strany dohodnou, že spory budou vedeny před rozhodcem s jednáním podle písemných podkladů.

---

<sup>94</sup> Důvodová zpráva, zákon č. 303/2013 Sb.

<sup>95</sup> § 14 ZRŘ.

<sup>96</sup> BLACKABY, Nigel; PARTASIDES, Constantine; REDFERN, Alan; HUNTER, Martin. *Redfern and Hunter on international arbitration*. 2015. Sixth edition. Oxford University Press, s. 353-414, bod 6.22. ISBN 978-019-8714-248.



V takovém případě užití slova „jednání“ svědčí o zachování principu ústnosti řízení. Pokud by rozhodčí tribunál toto ujednání posoudil jako vyloučení ústního řízení a rozhodl by jen na základě písemných podkladů, nebyla stranám poskytnuta možnost věc před rozhodcem projednat a byl by dán důvod pro zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. e) ZRŘ.<sup>97</sup>

Vzorový zákon UNCITRAL naopak koncipuje ústní řízení jen jako možnost, jejíž využití je v pravomoci rozhodců (opět samozřejmě pokud se strany nedohodnou jinak), kteří rozhodují, zda bude vedeno ústní jednání či zda bude řízení vedeno pouze na základě dokumentů a dalších materiálů. Zároveň ovšem pokud kterákoli strana požádá o ústní jednání, rozhodci jsou povinni jej ve vhodné fázi řízení nařídít (za předpokladu, že strany ústní řízení svým ujednáním již předem nevyloučily).<sup>98</sup>

### 5.3.6 Obstarávání důkazů

Rozhodčí tribunál nemá jako soukromoprávní útvar žádné donucovací prostředky k obstarávání důkazů. Takovými prostředky disponuje pouze soud. ZRŘ výslovně neřeší asistenci soudu v obstarávání důkazů, nicméně je možné ji podřadit pod § 20 odst. 2, který řeší asistenci soudu pro procesní úkony, které nemohou rozhodci sami provést.<sup>99</sup> Soud je povinen dožádání rozhodčího tribunálu vyhovět, nejde-li o procesní úkon podle zákona nepřipustný. Strana se na soud v záležitosti obstarávání důkazů obrátit nemůže.<sup>100</sup>

Vzorový zákona UNCITRAL výslovně upravuje asistenci soudů při obstarávání důkazů.<sup>101</sup> Na soud se může obrátit rozhodčí tribunál či strana se souhlasem rozhodčího tribunálu.

---

<sup>97</sup> Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. června 2010, sp. zn. 32 Cdo 953/2009.

<sup>98</sup> Článek 24 odst. 1, Vzorový zákon UNCITRAL.

<sup>99</sup> OLÍK, Miloš; MAISNER, Martin; POKORNÝ, Radek; MÁLEK, Petr a JANOUŠEK, Martin. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2015. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), s. 113. ISBN 978-80-7478-714-0.

<sup>100</sup> *Ibid.*, s. 114-115.

<sup>101</sup> Článek 27, Vzorový zákon UNCITRAL.

## 5.4 Přiměřené užití občanského soudního řádu

Rozhodčí řízení v České republice je z procesního hlediska výrazně ovlivněno OSŘ. Jak již bylo uvedeno výše<sup>102</sup>, OSŘ se na rozhodčí řízení aplikuje přiměřeně, což dle výkladu Nejvyššího soudu<sup>103</sup> vylučuje mechanické použití ustanovení OSŘ, jelikož je třeba vždy zohlednit obecné zásady, na nichž je rozhodčího řízení v České republice postaveno. Tato obecná logika může v praxi často způsobovat problémy, zda určitá ustanovení na rozhodčí řízení aplikovat či nikoliv. Některé otázky zodpovídá judikatura, jiné na odpověď stále čekají. Mezi problematická ustanovení OSŘ patří například poučovací povinnost soudu podle § 118a OSŘ, princip *iura novit curia* či úprava náhrady nákladů řízení.<sup>104</sup>

Zákon o rozhodčím řízení pochopitelně zdaleka neupravuje veškeré procesní otázky, které mohou nastat. OSŘ tedy především vypomáhá v konkretizaci povinností vyplývajících z obecných zásad rozhodčího řízení. Zákon o rozhodčím řízení například stanoví obecnou zásadu, že strany mají v rozhodčím řízení rovné postavení a musí jim být dána plná příležitost k uplatnění jejich práv<sup>105</sup>. Podle judikatury však zásadu rovnosti stran zákon o rozhodčím řízení nijak nerozvádí stanovením konkrétních práv a povinností účastníků rozhodčího řízení a v důsledku je k jejímu naplnění nutno použít přiměřeně příslušná ustanovení občanského soudního řádu.<sup>106</sup> Je nutné především zajistit dostatečné uplatnění argumentace stran. Stranám musí být poskytnuta možnost vyjádřit se k tvrzením druhé strany – tj. konkrétně právo žalovaného podat žalobní odpověď a právo žalobce vyjádřit se k protižalobě či argumentům v žalobní odpovědi. Strany mají také právo navrhopvat důkazy a v případě, že nejsou přijaty, rozhodci musí nepřijetí a neprovedení důkazu dostatečně zdůvodnit.<sup>107</sup>

---

<sup>102</sup> Viz kapitola 3.3.

<sup>103</sup> Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 11. června 2008, sp. zn. 32 Cdo 1201/2007.

<sup>104</sup> KORDAČ, Zbyšek. Mezinárodní arbitráž v ČR: Reforma nutná: 30. 6. 2012. In: *Jiné právo* [online]. [cit. 2017-02-08]. Dostupné z: <http://jinepravo.blogspot.cz/2012/06/mezinarodni-arbitraz-v-cr-reforma-nutna.html>.

<sup>105</sup> § 30, zákon o rozhodčím řízení.

<sup>106</sup> Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. května 2010, sp. zn. 23 Cdo 3749/2008.

<sup>107</sup> Ibid.; Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. dubna 2011 sp. zn. 23 Cdo 3744/2009.

#### 5.4.1 Poučovací povinnost podle § 118a OSŘ

Poučovací povinnost soudu podle § 118a OSŘ je jednou z poučovacích povinností soudu v rámci řízení a zakládá povinnost předsedy senátu poučit účastníka, (i) neunáší-li břemeno tvrzení, aby doplnil svá skutková tvrzení, (ii) aby navrhl další důkazy, neunáší-li břemeno důkazní, případně, (iii) aby podle předběžného a jiného hmotněprávního názoru soudu překvalifikoval podle něj dosavadní skutková tvrzení. Bez poučení podle § 118a o. s. ř. nemůže obecný soud žalobu zamítnout (nebo odsoudit žalovaného) pro neunesení břemene tvrzení nebo břemene důkazního.

Podle judikatury Nejvyššího soudu<sup>108</sup> je právě tato poučovací povinnost ustanovením, které rozvádí obecnou zásadu rovnosti stran v rozhodčím řízení a na rozhodčí řízení se tedy přiměřeně použije. Rozhodci mají povinnost upozorňovat strany rozhodčího řízení na nedostatky a neúplnosti v jejich podáních či tvrzeních a vyzývat k jejich doplnění, což má za cíl zajistit předvídatelnost rozhodnutí rozhodčího tribunálu. Recentní judikatura nicméně dovysvětlila, že rozhodčí tribunál není vždy povinen aplikovat § 118a OSŘ a uvedl, že „*postup podle ustanovení § 118a o. s. ř. přichází v úvahu jen tehdy, jestliže účastníky uvedená tvrzení a navržené (případně i nenavržené, ale provedené) důkazy nepostačují k tomu, aby byl objasněn skutkový stav věci*“.<sup>109</sup> Jde tedy o případy, kdy strana není schopna pro nedostatek předložených důkazů unést své důkazní břemeno. Pokud však strana neuspěla na základě zjištěného skutkového stavu, není důvod pro povinnou poučovací povinnost podle § 118a OSŘ. Nutná aplikovatelnost poučovací povinnosti dle § 118 OSŘ je založena pouze pro případy předejití nepříznivého, tedy překvapivého, rozhodnutí rozhodců založeného na neunesení břemene tvrzení, břemene důkazního, či odlišném právním posouzení žalobou vylíčeného skutku.<sup>110</sup>

---

<sup>108</sup> Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. října 2007, sp. zn. 32 Odo 1528/2005.

<sup>109</sup> Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. září 2015, sp. zn. 23 Cdo 2103/2013.

<sup>110</sup> JIRSA, Jaromír. 2015. Jak se dnes snáší rozhodčí řízení s občanským soudním řádem (aneb několik úvah na věčné téma podpůrného použití o. s. ř. na řízení před rozhodci). In: *Právní prostor* [online]. [cit. 2017-02-03]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/jak-se-dnes-snasi-rozhodci-rizeni-s-obcanskym-soudnim-radem-aneb-nekolik-uvah-na-vecne-tema-podpurneho-pouziti-o-s-r-na-rizeni-pred-rozhodci>.

Pokud by rozhodčí tribunál opomněl aplikovat svou poučovací povinnost podle § 118a OSŘ, jednalo by se o překvapivé rozhodnutí, které by zakládalo zákonný důvod pro zrušení rozhodčího nálezu.<sup>111</sup> Poučovací povinnost podle § 118a OSŘ nelze vnímat jako zbytečnou formalitu, jelikož její nedodržení by v důsledku vedlo k tomu, že by nebyla straně poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat.

I přesto, že poučovací povinnost rozhodčího tribunálu není absolutní, je její aplikace v kontextu rozhodčího řízení poněkud absurdní. Rozhodčí řízení jako soukromoprávní řízení je postaveno na autonomii smluvních stran, které již přistoupením k rozhodčí doložce či smlouvě dosvědčily, že nemají zájem o soudní řešení sporu se všemi důsledky. Respektování autonomie vůle je jednou ze základních zásad občanského zákoníku účinného od roku 2014<sup>112</sup>, která je nově velmi akcentována. Jako soukromoprávní subjekty jsou schopny a ochotny se o úplnost a přesvědčivost svých tvrzení postarat samy. Tím spíše v situaci, kdy i samotní rozhodci jsou soukromoprávními osobami typicky dosazenými jednou či druhou stranou sporu a poučovací povinnost z jejich strany působí nežádoucím a umělým dojmem. Kontrolní funkce soudů, kterým připadá pravomoc z taxativně vyjmenovaných důvodů zrušit rozhodčí nález, musí být pečlivě vyvážena se smluvní autonomií stran, která v rozhodčím řízení představuje ústřední roli.

#### **5.4.2 Praktická použitelnost OSŘ**

OSŘ může v řešení některých nejasných otázek rozhodčího řízení působit jako vhodný zdroj k vyjasnění a poskytnout potřebnou podporu. Tak je tomu například v určení náležitostí rozhodčího nálezu, které ZRŘ blíže nespecifikuje, a je tak možné přiměřeně použít § 157 OSŘ.<sup>113</sup>

Na jiné záležitosti však již není možné aplikovat OSŘ, jak vyplývá přímo z jejich povahy či z podstaty rozhodčího řízení. Mezi takové záležitosti patří například ediční povinnost nezávislých třetích osob dle OSŘ, která by byla ve

---

<sup>111</sup> Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. března 2012, sp. zn. 32 Cdo 4706/2010.

<sup>112</sup> Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

<sup>113</sup> MAISNER, Martin; TRAPL, Vojtěch. *Rozhodčí řád*, in: MAISNER, Martin. *Řád Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky: komentář*. 2015. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-969-4. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/rozhodci-soud?browser=mobi>.

vztahu k soukromoprávnímu rozhodčímu řízení neobhajitelná. Dále není samozřejmě možné aplikovat úpravu řádných a mimořádných opravných prostředků, úpravu místní a věcné příslušnosti, apod.<sup>114</sup>

### 5.4.3 Shrnutí

Přiměřené použití OSŘ na rozhodčí řízení je stanoveno zákonem a je tedy nutné toto pravidlo respektovat. Avšak v rámci aplikace OSŘ na rozhodčí řízení je na druhou stranu nutné respektovat povahu a základní charakteristiku rozhodčího řízení. Charakter rozhodčího řízení je soukromoprávní, je založen smlouvou delegující vůli stran na rozhodce. Rozhodce nedisponuje mocí delegovanou od svrchované moci státu.<sup>115</sup> Tato odlišnost vylučuje, aby byla na rozhodčí řízení beze zbytku aplikována procesní pravidla obecného soudního řízení, OSŘ představuje vhodný zdroj inspirace pro rozhodčí řízení a musí vždy respektovat zásadní odlišnost institutu soudního řízení a rozhodčího řízení.<sup>116</sup>

## 5.5 Rozhodčí nález

### 5.5.1 Rozhodné právo

Hlavním pravidlem pro určení rozhodného práva je právo zvolené stranami. Jednotlivé právní úpravy následně obsahují pravidla postupu pro situaci, kdy strany rozhodné právo nezvolí.

Evropská úmluva v článku VII při absenci volby práva stranami určuje jako subsidiární pravidlo, že rozhodci použijí práva určeného podle kolizního pravidla, které budou považovat za přiměřené v daném případě. Typicky může jít o rozhodné právo místa konání rozhodčího řízení, nicméně především s ohledem na rozvíjející se teorii „mezinárodnosti“ arbitráže, která v podstatě nemá místo konání, nejsou

---

<sup>114</sup> KLEIN, Bohuslav a Martin DOLEČEK.. *Rozhodčí řízení*. 2007 Praha: ASPI. Meritum (ASPI), s. 103-104. ISBN 978-80-7357-264-8.

<sup>115</sup> Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 15. července 2002, sp. zn. IV. ÚS 174/02.

<sup>116</sup> KLEIN, Bohuslav a Martin DOLEČEK.. *Rozhodčí řízení*. 2007. Praha: ASPI. Meritum (ASPI), s. 103. ISBN 978-80-7357-264-8.

rozhodci nuceni jako přiměřené kolizní pravidlo použít pravidlo právního řádu místa konání.<sup>117</sup>

I Vzorový zákon UNCITRAL obsahuje stejné pravidlo při absenci volby stran, rozhodci následně určí rozhodné právo podle kolizní normy, kterou považují za aplikovatelnou.<sup>118</sup>

ZMPS stanoví, že pokud si strany rozhodné právo nezvolily, určí je rozhodci na základě ustanovení ZPMS.<sup>119</sup> Rozhodci tak nemají volnost vybrat si, kterou kolizní normu použijí, povinně musí aplikovat ZMPS, což představuje rozdíl oproti zahraničním tendencím.<sup>120</sup>

ZRŘ pro samotnou aplikaci rozhodného práva upřesňuje, že kromě rozhodného práva zvoleného stranami je možné spor rozhodnout i podle zásad spravedlnosti, ale pouze pokud rozhodce strany k tomu výslovně pověřily.<sup>121</sup> Obdobné ustanovení obsahuje i Vzorový zákon UNCITRAL, který navíc dává stranám možnost výslovně pověřit rozhodčí tribunál, aby rozhodoval jako tzv. *amiable compositeur*.<sup>122</sup>

### 5.5.2 Forma a odůvodnění

Jednotlivé právní úpravy typicky řeší povinnou formu pro rozhodčí nález (nejčastěji písemnou formu) a zda musí rozhodčí nález obsahovat odůvodnění. Od požadavku odůvodnění však bývá možné odchytil se na základě dohody stran.

Konkrétně Evropská úmluva nicméně povinnou formu pro rozhodčí nález neřeší. Ohledně odůvodnění obsahuje předpoklad, že se strany dohodly na povinném odůvodnění, pokud strany výslovně neprohlásí, že nález nebude odůvodňován. Zároveň rozhodčí nález nemusí být odůvodněn, pokud se strany podrobily

---

<sup>117</sup> LEW, Julian D. M. Determination of Applicable Substantive Law. *International Business Lawyer*. 1997, 25(4), s. 157-160.

<sup>118</sup> Článek 28 odst. 2, Vzorový zákon UNCITRAL.

<sup>119</sup> § 119 ZMPS.

<sup>120</sup> RŮŽIČKA, Květoslav, k § 119. PAUKNEROVÁ, Monika; ROZEHNALOVÁ, Naděžda a ZAVADILOVÁ, Marta. 2013. *Zákon o mezinárodním právu soukromém - Komentář*. Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-368.

<sup>121</sup> § 25 odst. 3, ZRŘ.

<sup>122</sup> Článek 28 odst. 3, Vzorový zákon UNCITRAL.

rozhodčímu řízení, v jehož rámci není obvyklé uvádět důvody, nicméně i v tomto případě je odůvodnění nutné, pokud o něj strana požádá.<sup>123</sup>

ZRŘ i Vzorový zákon UNCITRAL obsahují stejné pravidlo – rozhodčí nález musí obsahovat odůvodnění, pokud se strany nedohodly, že odůvodnění není třeba či pokud se jedná o rozhodčí nález obsahující smír.<sup>124</sup>

ZRŘ i Vzorový zákon UNCITRAL výslovně stanoví požadavek písemné formy rozhodčího nálezu, který musí být zároveň podepsán většinou rozhodců. Podle Vzorového zákona UNCITRAL je navíc v případě, že chybí podpis některého rozhodce, povinnou náležitostí uvedení důvodu, proč podpis chybí.<sup>125</sup>

### 5.5.3 Smír

O obsahu sporu je samozřejmě možné uzavřít smír, který je podle ZRŘ i Vzorového zákona UNCITRAL možné následně promítnout do rozhodčího nálezu.<sup>126</sup> Podle ZRŘ rozhodci působí během rozhodčího řízení na strany, aby se dohodly na smírném vyřešení sporu. Nepostačí formální dotaz, rozhodci mají povinnost aktivně působit, aby pokud možno ke smíru skutečně došlo. Aktivní působení je možné několika způsoby, například poučovací povinností podle § 118a OSŘ.<sup>127</sup> Obdobnou povinnost Vzorový zákon UNCITRAL neobsahuje.

### 5.5.4 Zrušení rozhodčího nálezu

Rozhodčí nález je konečným a závazným rozhodnutím v rozhodčím řízení. Není přípustný žádný opravný prostředek. Jediná možnost, jak se účinkům rozhodčího nálezu bránit, je podat návrh na zrušení rozhodčího nálezu, a to pouze ze zákonem vyjmenovaných důvodů. Institut návrhu na zrušení rozhodčího nálezu neslouží jako opravný prostředek proti rozhodčímu nálezu.<sup>128</sup> Rozhodčí řízení je postaveno na minimalizaci zásahu soudní moci, které představuje jednu z výhod

---

<sup>123</sup> Článek VIII, Evropská úmluva.

<sup>124</sup> § 24 odst. 2, ZRŘ. Článek 31 odst. 2, Vzorový zákon UNCITRAL.

<sup>125</sup> § 25 odst. 1 ZRŘ. Článek 31 odst. 1, Vzorový zákon UNCITRAL.

<sup>126</sup> § 24 ZRŘ. Článek 30, Vzorový zákon UNCITRAL.

<sup>127</sup> OLÍK, Miloš; MAISNER, Martin; POKORNÝ, Radek; MÁLEK, Petr a JANOUŠEK, Martin.

*Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář.* 2015. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), s. 131-132. ISBN 978-80-7478-714-0.

<sup>128</sup> Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. ledna 2012, sp. zn. 23 Cdo 4386/2011.

rozhodčího řízení, kvůli které se strany rozhodují podrobit své spory tomuto způsobu jejich řešení.

Důvody pro zrušení rozhodčího nálezu jsou velmi omezené a jediné procesní. ZRŘ v období, kdy specificky upravoval podmínky rozhodčích řízení ve spotřebitelských sporech, obsahoval pro spotřebitelské spory důvody zrušení rozhodčího nálezu, které se dotýkaly věcného posouzení věci. Soud v období od 1. 4. 2012 do 1. 12. 2016 zrušil rozhodčí nález v případech, že strana důvodně namítala, že (i) spor ze spotřebitelské smlouvy byl rozhodnut v rozporu s právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele nebo ve zjevném rozporu s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem nebo že (ii) rozhodčí smlouva týkající se sporů ze spotřebitelských smluv neobsahovala zákonem požadované informace, popřípadě tyto informace byly záměrně nebo v nezanedbatelném rozsahu neúplné, nepřesné nebo nepravdivé.<sup>129</sup> S účinností od 1. 12. 2016 ZRŘ opět obsahuje pouze procesní důvody pro zrušení rozhodčího nálezu, což je jistě z pohledu charakteru tohoto institutu pozitivní vývoj.

Podle české judikatury z období, kdy ZRŘ specificky neupravoval spotřebitelské spory, musí být všechny námitky vedoucí ke zrušení rozhodčího nálezu nutně procesního charakteru a nesmí se týkat správnosti skutkových nebo právních závěrů učiněných rozhodčím soudem.<sup>130</sup> Kontrolní funkce soudů nezahrnuje přezkum rozporu s hmotným právem, neboť by se tím z řízení o zrušení rozhodčího nálezu stávalo kvaziodvolací řízení.<sup>131</sup> Důvod pro zrušení rozhodčího nálezu míří na ochranu dodržování základních procesních práv a povinností účastníků rozhodčího řízení.<sup>132</sup>

Co se týče konkrétních důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu, Vzorový zákon UNCITRAL v podstatě kopíruje úpravu článku (V.) Newyorské úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů. Důvody pro zrušení rozhodčího nálezu jsou tak téměř totožné jako důvody pro odmítnutí uznání či výkonu rozhodčího

---

<sup>129</sup> § 31 písm. g) a h), ZRŘ ve znění od 1. 4. 2012 (zákon č. 19/2012 Sb.) do 1. 12. 2016 (zákon č. 258/2016 Sb.).

<sup>130</sup> Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. ledna 2012, sp. zn. 23 Cdo 4386/2011.

<sup>131</sup> Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. července 2013, sp. zn. 23 Cdo 2251/2011.

<sup>132</sup> Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. září 2013, sp. zn. 23 Cdo 3025/2011.



nálezu. Jediný větší rozdíl představuje důvod odmítnutí uznání či výkonu v ustanovení článku (V.) odst. 1 písm. e) Newyorské úmluvy<sup>133</sup>, které není ve Vzorovém zákonu UNCITRAL obsaženo vůbec. Další rozdíl, který je důležité si uvědomit, je, že kde Vzorový zákon UNCITRAL hovoří o neslučitelnosti s veřejným pořádkem, má na mysli veřejný pořádek místa konání rozhodčího řízení, tedy veřejný pořádek podle této konkrétní národní legislativy. Oproti tomu Newyorská úmluva může být aplikována v různých státech – podle volby strany, která se uznání či výkonu domáhá (typicky ve státě, kde má povinná strana nějaký majetek). V úvahu tak přichází posuzování souladu s veřejným pořádkem v různých státech a nelze předem říci, jaký hmotněprávní obsah bude termín veřejný pořádek mít.

Ze srovnání důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu podle Vzorového zákona UNCITRAL<sup>134</sup> a podle ZRR<sup>135</sup> vychází následující:

<b>Vzorový zákon UNCITRAL</b>	<b>Zákon o rozhodčím řízení</b>
neplatná rozhodčí smlouva (+nezpůsobilost strany k právnímu jednání při uzavření rozhodčí smlouvy)	neplatná, zrušená, nebo na dohodnutou věc se nevztahující rozhodčí smlouva
nemožnost strany věc v rozhodčím řízení projednat (včetně neposkytnutí řádného vyrozumění o jmenování rozhodce)	neposkytnutí možnosti věc před rozhodci projednat
rozhodčí nález řeší spor, který nebyl předvídan nebo obsažen v předložení věci k rozhodčímu řízení, nebo obsahuje rozhodnutí nad rámec předložené věci	rozhodčí nález odsuzuje stranu k plnění, které nebylo oprávněným žádáno
složení rozhodčího tribunálu nebo procesní postup nebyl v souladu s dohodou stran (pokud taková dohoda	ve věci se zúčastnil rozhodce, který nebyl ani podle rozhodčí smlouvy, ani jinak povolán k rozhodování, nebo

<sup>133</sup> Rozhodčí nález ještě není závazný, případně byl příslušným soudem zrušen. (Originální znění: „The award has not yet become binding on the parties, or has been set aside or suspended by a competent authority of the country in which, or under the law of which, that award was made.“)

<sup>134</sup> Článek 34 odst. 2, Vzorový zákon UNCITRAL.

<sup>135</sup> § 31 ZRR.

nebyla v konfliktu s mandatorními ustanoveními Vzorového zákona UNCITRAL)	neměl způsobilost být rozhodcem
spor není způsobilý být předmětem rozhodčího řízení podle práva národního státu	rozhodčí nález byl vydán ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu
rozhodčí nález je v konfliktu s veřejným pořádkem národního státu	rozhodčí nález odsuzuje stranu k plnění podle tuzemského práva nemožnému či nedovolenému
	rozhodčí nález nebyl usnesen většinou rozhodců
	zjištění, že jsou dány důvody, pro které lze v občanském soudním řízení žádat o obnovu řízení

Co se týče zrušovacího důvodu podle ZRŘ<sup>136</sup> i obdobného důvodu podle Vzorového zákona UNCITRAL<sup>137</sup>, který stanoví zrušení vydání rozhodčího nálezu ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu., je pro účely zjištění tohoto důvodu odpověď na otázku, zda se jedná o arbitrabilní spor, ve výlučné působnosti příslušného státu. A to z toho důvodu, že Vzorový zákon UNCITRAL výslovně uvádí, že arbitrabilitu sporů neřeší.<sup>138</sup>

I když formulačně existují určité nesoulady, obsahově se důvody pro zrušení rozhodčího nálezu podle ZRŘ velmi blíží důvodům podle Vzorového zákona UNCITRAL. Česká úprava dále obsahuje dva zrušovací důvody navíc – neusnesení většiny rozhodců a důvody, pro které lze žádat obnovu řízení.<sup>139</sup> Nicméně pro přijetí Vzorového zákona UNCITRAL by bylo vhodné nejen odstranit důvody obsažené v ZRŘ navíc, ale doladit i formulační nesoulady. A to také z toho důvodu, že Česká

<sup>136</sup> § 31 písm. a), ZRŘ.

<sup>137</sup> Článek 34 odst. 2 písm. b), bod (i), Vzorový zákon UNCITRAL.

<sup>138</sup> Článek 1 odst. 5, Vzorový zákon UNCITRAL.

<sup>139</sup> MAISNER, Martin; OLÍK, Miloš. National Report for the Czech Republic (2014) in: PAULSSON, Jan; BOSMAN, Lise. *International handbook on commercial arbitration: Supplement 79, May 2014*. 1984- Boston: Kluwer Law International. ISBN 90-654-4967-1.

republika je smluvní stranou Newyorské úmluvy a Vzorový zákon UNCITRAL záměrně přebírá formulaci důvodů právě z Newyorské úmluvy.

Výraznější rozdíl však spočívá v diskreční pravomoci soudů a v oprávněnosti přihlédnout k důvodu na návrh strany či ex offo. Podle Vzorového zákona UNCITRAL je v každém případě zrušení rozhodčího nálezu kvůli některému z taxativně vyjmenovaných důvodů možností, kterou soud může, ale rozhodně nemusí využít – i když je postaveno najisto, že zde je jeden či více důvodů pro zrušení. Zrušení rozhodčího nálezu je nepovinné a záleží na posouzení soudu, zda je porušení natolik závažné, že je důvodné zrušit rozhodčí nález či jeho část. Často bude samozřejmě porušení vést v podstatě k automatickému zrušení rozhodčího nálezu, na druhou stranu například některá méně závažná procesní pochybení, která nemají vliv na výsledný rozhodčí nález, nemusí být dostatečným důvodem ke zrušení. Některé národní úpravy, přejímající Vzorový zákon UNCITRAL, jdou dokonce tak daleko, že uvádí, že zrušení rozhodčího nálezu je diskreční.<sup>140</sup>

Ke zrušovacímu důvodu spočívajícímu v nearbitrabilitě spor a v rozporu s veřejným pořádkem může podle Vzorového zákona UNCITRAL soud přihlédnout ex offo. Veškeré ostatní důvody musí strana uplatnit v návrhu na zrušení rozhodčího nálezu. ZRŘ toto rozlišení neobsahuje a veškeré důvody tak musí uplatnit strana v návrhu. Soud je vázán rozsahem vad, které strana v návrhu na zrušení vytkla.<sup>141</sup>

Lhůta pro podání návrhu na zrušení rozhodčího nálezu je podle ZRŘ<sup>142</sup> i Vzorového zákona UNCITRAL<sup>143</sup> stejná a činí tři měsíce od doručení rozhodčího nálezu straně, která návrh na zrušení podává.

---

<sup>140</sup> BORN, Gary. *International commercial arbitration*. 2014. Second edition. Alphen aan den Rijn, The Netherlands: Kluwer Law International, s. 3176. ISBN 90-411-5222-9.

<sup>141</sup> OLÍK, Miloš; MAISNER, Martin; POKORNÝ, Radek; MÁLEK, Petr a JANOUŠEK, Martin. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2015. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), s. 188. ISBN 978-80-7478-714-0.

<sup>142</sup> § 32, ZRŘ.

<sup>143</sup> Článek 34 odst. 3, Vzorový zákon UNCITRAL.

## 5.6 Uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu

V České republice se uznání a výkon rozhodčího nálezu řídí především Newyorskou úmluvou, Evropskou úmluvou a ZMPS. ZMPS se použije pro nesmluvní státy Newyorské úmluvy, takže jeho aplikace je spíše okrajová.

Evropská úmluva stanoví jako důvod pro odmítnutí uznání a výkonu, pokud byl rozhodčí nález zrušen ve státě, ve kterém nebo podle jehož práva byl rozhodčí nález vydán, a ke zrušení došlo z vyjmenovaných důvodů.<sup>144</sup> V ostatních případech zrušení rozhodčího nálezu jeho uznání a výkonu v jiném smluvním státě nebrání.

Vzhledem k tomu, že Vzorový zákon UNCITRAL naprosto přejímá úpravu důvodů pro odmítnutí uznání a výkonu rozhodčího nálezu z Newyorské úmluvy, je národní úprava v ČR ve vztahu ke smluvním státům Newyorské úmluvy plně v souladu se Vzorovým zákonem UNCITRAL. ZMPS obsahuje v podstatě stejné či podobné důvody jako důvody obsažené v Newyorské úmluvě.<sup>145</sup>

Vzorový zákon (stejně jako Newyorská úmluva) tak rozlišuje mezi důvody, které je nutné uplatnit na žádost (např. složení tribunálu nebylo v souladu s ujednáním stran, nález dosud není závazný) a těmi, ke kterým soud přihlédne ex offo (nearbitrabilita sporu, rozpor s veřejným pořádkem).

## 5.7 Předběžná opatření

Institut předběžných opatření je běžnou součástí sporů před soudem. Jde o dočasné opatření, které slouží k prozatímnímu upravení určitých poměrů mezi stranami v případech, kdy z nějakého důvodu není možné čekat až do chvíle vydání konečného rozhodnutí ve věci<sup>146</sup>. Tradičně měly pravomoc nařizovat předběžná opatření právě jen obecné soudy. Tak tomu bylo a v některých státech (např. v ČR) i je i v případě rozhodčích řízení. Rozhodčí tribunál si tradičně musel zažádat o nařízení předběžného opatření u soudu. Nicméně s rozvojem rozhodčího řízení vznikla potřeba a i následná praxe nařizování předběžných opatření přímo samotným rozhodčím tribunálem, která byla od roku 2006 reflektována i rozsáhlejší

---

<sup>144</sup> Článek IX odst. 1, Evropská úmluva.

<sup>145</sup> PAUKNEROVÁ, Monika; ROZEHNALOVÁ, Naděžda a ZAVADILOVÁ, Marta. 2013. *Zákon o mezinárodním právu soukromém - Komentář*. Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-368.

<sup>146</sup> Článek 17, odst. 2, Vzorový zákon UNCITRAL, znění od 2006.

úpravou ve Vzorovém zákoně UNCITRAL. S touto pravomocí rozhodčího tribunálu se pojí určitá specifika blíže popsaná níže v této kapitole.

### 5.7.1 Pravomoc vydat předběžné opatření v rozhodčím řízení v ČR

V rozhodčím řízení vedeném podle zákona o rozhodčím řízení může předběžné opatření nařídit pouze soud. Jakákoliv pravomoc rozhodčího tribunálu nařídit předběžné opatření je explicitně vyloučena v § 22 zákona o rozhodčím řízení, který zní: „*Ukáže-li se v průběhu rozhodčího řízení nebo i před jeho zahájením, že by mohl být ohrožen výkon rozhodčího nálezu, může soud na návrh kterékoli strany nařídit předběžné opatření.*“ Zákon o rozhodčím řízení přejal v této oblasti obdobný přístup jako předchozí právní úprava.<sup>147</sup>

V případě žádosti o nařízení předběžného opatření v rámci rozhodčího řízení musí žadatel prokázat, že je *ohrožen výkon rozhodčího nálezu*. Důvody pro nařízení předběžného opatření v rozhodčím řízení jsou tedy oproti ostatním řízením vedeným podle občanského soudního řádu omezena, nepostačí pouze potřeba zatímní úpravy poměrů účastníků<sup>148</sup>. Na soud je možné se v této záležitosti obrátit jak před zahájením rozhodčího řízení, tak v jeho průběhu.

Nemožnost rozhodčího tribunálu nařídit předběžné opatření byla potvrzena i judikaturou Ústavního soudu, jelikož „*k vydání předběžného opatření jsou podle právní koncepce českého práva oprávněny výhradně obecné soudy*“<sup>149</sup>. Toto omezení by bylo možné překlenout pouze novelizací právní úpravy.

### 5.7.2 Mezinárodní praxe a vývoj

Přístup přetrvávající v ČR, který uděluje pravomoc nařídit předběžné opatření výlučně obecným soudům, je přístupem tradičním, který byl historicky zakotven v právních úpravách po celém světě a v minulosti převládal. Důvodem tohoto zákazu bylo podle některých názorů<sup>150</sup> přesvědčení národních soudů, že

---

<sup>147</sup> Důvodová zpráva, Zvláštní část, k § 24, zákon o rozhodčím řízení.

<sup>148</sup> §74 odst. 1, OSŘ.

<sup>149</sup> Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 22. 1. 2009, sp. zn. III.ÚS 3156/08, dostupné také z: [http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=3-3156-08\\_1](http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=3-3156-08_1).

<sup>150</sup> LEW, Julian D.M.; MISTELIS, Loukas A.; KRÖLL, Stefan M. *Comparative international commercial arbitration*. 2003. The Hague [u.a.]: Kluwer Law International, s. 587. ISBN 978-904-1115-683.

pravomoc rozhodovat o veškerých záležitostech týkajících se rozhodčího řízení před vydáním konečného rozhodčího nálezu je projevem jejich výlučné svrchované pravomoci. Jako další možný důvod se jeví výhrada veřejného pořádku. Jiné názory<sup>151</sup> tento druhý možný důvod popírají a argumentují tím, že použití výhrady veřejného pořádku na předběžná opatření nařízená rozhodčím tribunálem neobstojí, jelikož rozhodčí tribunál má pravomoc rozhodnout celý spor, a to závazně, a není tedy žádný důvod, proč by neměl mít pravomoc rozhodnout o určitých záležitostech provizorně. Jako pravděpodobnější důvod je shledána tradiční myšlenka, že rozhodčí tribunál nesmí přijímat donucovací opatření (*coercive measures*) a že předběžné opatření je právě donucovacím opatřením. Nicméně toto odůvodnění bylo shledáno jako neopodstatněné a to už prostou úvahou, že nařízení předběžného opatření není o nic více donucující, než vydání konečného rozhodčího nálezu. Ke skutečným donucujícím účinkům nedochází samotným nařízením předběžného opatření či vydáním rozhodčího nálezu, ale až ve chvíli případného uznání a výkonu rozhodčího nálezu obecným soudem (pokud strana nesplní uloženou povinnost dobrovolně).

Uzavřením rozhodčí smlouvy se strany podrobily rozhodčímu řízení s cílem, aby celý spor byl s konečnou platností vyřešen rozhodčím tribunálem. Není tedy důvod, proč by v takovém případě měl být rozhodčí tribunál v jedné součásti řízení, a to v nařízení předběžného opatření, povinen spoléhat na rozhodnutí soudu a nemohl by ho pro účely probíhajícího rozhodčího řízení nařídit sám. Autonomie vůle akcentovaná v rozhodčím řízení navíc dovoluje, aby se případně strany shodly na vyloučení možnosti nařídit předběžné opatření rozhodčím tribunálem (či soudem).

V důsledku těchto úvah a rozvoje mezinárodní praxe do dnešního dne téměř veškeré vyspělé právní řády opustily koncept omezení rozhodčího tribunálu nařizovat předběžná opatření<sup>152</sup> a závislost na obecných soudech. Naopak byla přijata legislativa, která rozhodčímu tribunálu přiznává v této oblasti široké pravomoci, limitované několika specifickými omezeními (viz kapitola 5.7).

---

<sup>151</sup> BORN (2014), s. 2431.

<sup>152</sup> BORN (2014), s. 2432.: „*virtually all developed jurisdictions have rejected historic prohibitions against the authority of arbitral tribunals to grant provisional measures*“

Je pravda, že některé právní řády stále obsahují zákaz nařizování předběžných opatření rozhodčím tribunálem, mezi takové právní řády patří například Itálie, Čína či Thajsko.<sup>153</sup> Celosvětový trend jde však opačným směrem, což dokládá i vývoj a změna Vzorového zákona UNCITRAL.

### 5.7.3 Vzorový zákon UNCITRAL

Původní verze Vzorového zákona UNCITRAL z roku 1985 obsahovala pouze dvě ustanovení týkající se předběžných opatření – jedno ohledně předběžných opatření nařízených soudem a druhé ohledně předběžných opatření nařízených rozhodčím tribunálem<sup>154</sup>.

Následný vývoj na poli mezinárodní obchodní arbitráže si postupem čím dál více zvykl využívat institut předběžných opatření a tato oblast si v důsledku žádala rozsáhlejší úpravu i v samotném Vzorovém zákoně UNCITRAL.

Největší změna způsobená revizí Vzorového zákona UNCITRAL v roce 2006 se týkala právě oblasti předběžných opatření. Co se týče předběžných opatření nařízených soudem, článek 9 zůstal beze změny. Byl však navíc přidán článek 17J, který přiznává soudu v rámci předběžných opatření týkajících se rozhodčího řízení stejné pravomoci jako má v rámci soudních řízení<sup>155</sup>.

Pro předběžná opatření nařízená rozhodčím tribunálem byly v roce 2006 nově přijaty články 17A – 17I, které upravily záležitosti podmínek pro nařízení

---

<sup>153</sup> Italský občanský soudní řád, Codice di procedura civile (Regio Decreto 28 ottobre 1940, n. 1443 in G.U. 28 ottobre 1940), § 818, dostupný v anglickém jazyce také z: <http://www.arbitrations.ru/userfiles/file/Law/Arbitration%20acts/Italian%20Code%20of%20Civil%20Procedure.pdf>;

Čínský zákon o rozhodčím řízení, vyhlášený Nařízením prezidenta Čínské lidové republiky č. 31 dne 31. srpna 1994 § 68, dostupný v anglickém jazyce také z: <http://www.wipo.int/wipolex/en/details.jsp?id=6598>.

<sup>154</sup> Článek 9: „*It is not incompatible with an arbitration agreement for a party to request, before or during arbitral proceedings, from a court an interim measure of protection and for a court to grant such measure.*“

Článek 17: „*Unless otherwise agreed by the parties, the arbitral tribunal may, at the request of a party, order any party to take such interim measure of protection as the arbitral tribunal may consider necessary in respect of the subject matter of the dispute. The arbitral tribunal may require any party to provide appropriate security in connection with such measure.*“

<sup>155</sup> Článek 17J: „*A court shall have the same power of issuing an interim measure in relation to arbitration proceedings, irrespective of whether their place is in the territory of this State, as it has in relation to proceedings in courts. The court shall exercise such power in accordance with its own procedures in consideration of the specific features of international arbitration.*“

předběžného opatření. Základní podmínky jsou dvě<sup>156</sup>. Zaprvé je potřeba prokázat, že újmu hrozící v případě nenařízení předběžného opatření nelze adekvátně napravit přiznáním náhrady škody a že hrozící újma značně převyšuje újmu utrpěnou stranou, proti které je předběžné opatření určeno. Zadruhé musí mít strana požadující nařízení předběžného opatření důvodnou šanci věcně ve sporu uspět.

Dále byly nově upraveny podmínky pro změnu, pozastavení nebo ukončení předběžného opatření. Blíže rozvedena byla oblast poskytnutí záruky, k tomu přibyla úprava úhrady nákladů a náhrady škody a v neposlední řadě také povinnost zveřejnění (anglicky *disclosure*). Nově byla poskytnuta také definice samotného předběžného opatření<sup>157</sup>. Značnou pozornost vyvolalo řešení otázky uznání a výkonu předběžných opatření a institut tzv. předběžných příkazů (viz kapitola 5.7.3.2).

### **5.7.3.1 Uznání a výkon předběžných opatření**

Především téma uznání a výkonu předběžných opatření bylo v průběhu sedmiletých příprav finální přijaté revize široce diskutováno. Pracovní skupina UNCITRAL, která revizi připravovala<sup>158</sup>, se již od počátku příprav intenzivně zaobírala tím, jak by bylo možné příslušná ustanovení uspokojivě formulovat. Cílem bylo definovat rozsah a pravomoc rozhodčích tribunálů a zavést postup, který má být následován při přijetí předběžného opatření<sup>159</sup>. Pracovní skupina UNCITRAL uvedla<sup>160</sup>, že v některých případech užitečnost rozhodčího nálezu pro vítěznou stranu závisela na tom, zda byla tato strana schopna dosáhnout vykonatelnosti příslušného předběžného opatření, určeného k usnadnění následné vykonatelnosti rozhodčího nálezu, což jasně dokládá zásadní důležitost tohoto institutu.

---

<sup>156</sup> Článek 17A, odst. 1, písm. a) a b), Vzorový zákon UNCITRAL, znění od 2006.

<sup>157</sup> Článek 17, Vzorový zákon UNCITRAL, znění od 2006.

<sup>158</sup> Od své 41. schůze v září 2004 známá jako Pracovní skupina o Rozhodčím a smířčím řízení a řešení sporů (Working Group on Arbitration and Conciliation / Dispute Settlement).

<sup>159</sup> KENNEDY-GRANT, Tomas. Interim Measures Under The UNCITRAL Model Law On International Commercial Arbitration: The Impact Of The 2006 Amendments. *Asian International Arbitration Journal*. SIAC. 2014, **10**(1), s. 17-46.

<sup>160</sup> *Report of the Working Group on Arbitration on the work of its thirty-second session*. Vienna: United Nations Commission on International Trade Law, 20 – 31 March 2000, 32nd session, bod 60. Dostupné také z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/V00/530/64/PDF/V0053064.pdf?OpenElement>



Původním plánem řešení<sup>161</sup> uznání a vykonatelnosti předběžných opatření rozhodčím tribunálem bylo vydání nelegislativních textů, například instrukcí nebo souhrnu poznámek z praxe, upravující mimo jiné možné druhy předběžných opatření, které může rozhodčí tribunál nařídit a také rozsah diskrece pro jejich uznání a výkon. Toto řešení, jak je evidentní z finální přijaté revize v roce 2006<sup>162</sup>, bylo nakonec opuštěno ve prospěch úpravy uznání a vykonatelnosti předběžných opatření přímo ve Vzorovém zákoně UNCITRAL.

Je důležité zdůraznit, že pro uznání a vykonatelnost předběžných opatření je rozhodčí tribunál stále závislý na obecných soudech. Je tedy nutné rozlišovat pravomoc nařizovat předběžná opatření (rozhodčí tribunál i soud) a pravomoc uznat a nařídit jejich výkon (pouze soud).

Pro uznání a výkon předběžných opatření neexistují všeobecně uznávaná mezinárodní pravidla. Vzorový zákon UNCITRAL obsahuje ustanovení o uznání a výkonu předběžných opatření až od revize v roce 2006, nelze tedy v žádném případě hovořit o dosahu obdobnému Newyorské úmluvě o uznání a výkonu rozhodčích nálezů. Úprava uznání a výkonu předběžných opatření je tedy typicky omezena na jednotlivé národní úpravy. Mnohé státy, které přijaly Vzorový zákon UNCITRAL, mají zvláštní zákonnou úpravu týkající se uznání a výkonu předběžných opatření<sup>163</sup>. Taková úprava se typicky aplikuje pouze na předběžná opatření nařízená v příslušném státě a cizí předběžná opatření podle těchto úprav není možné uznat či vykonat<sup>164</sup>.

Další nezodpovězenou otázkou, která komplikuje uznání a výkon předběžných opatření, je charakter předběžného opatření – zda jej lze považovat za rozhodčí nález či nikoliv. Pokud by byl považován za rozhodčí nález, bylo by možné domáhat se uznání a výkonu podle Newyorské úmluvy o uznání a výkonu rozhodčích nálezů. Názor na tuto záležitost není jednotný<sup>165</sup>, například ve Spojených

---

<sup>161</sup> Ibid., bod 81.

<sup>162</sup> Článek 17H a 17I, Vzorový zákon UNCITRAL, znění od 2006.

<sup>163</sup> BORN (2014), s. 2511.

<sup>164</sup> LEW (2003), s. 611.

<sup>165</sup> HICKIE, Kieran Robert. The Enforceability of Interim Measures of Protection Granted by Arbitral Tribunals Outside the Seat of Arbitration: A New Approach. *Vindobona Journal of International Commercial Law & Arbitration*. Vídeň: Moot Alumni Association, 2008, s. 1-34.

státech amerických převládá názor, že se nejedná o rozhodčí nález<sup>166</sup>. Nicméně nejednotnost odpovědi na tuto otázku a neexistence mezinárodní úmluvy o uznání a výkonu předběžných opatření prozatím vede jednotlivé státy k zachování vnitrostátní úpravy v této oblasti.

Realitou však zůstává, že v praxi již samotná autorita rozhodčího tribunálu způsobuje, že strany plní povinnosti z předběžných opatření dobrovolně<sup>167</sup>. Není v zájmu stran působit na rozhodčí tribunál negativním dojmem, když navíc hrozí, že se neplnění povinností projeví v rozhodnutí o nákladech řízení.

### **5.7.3.2 Předběžný příkaz (preliminary order)**

Předběžný příkaz (termín dle názvosloví Vzorového zákona UNCITRAL) je předběžné opatření na tzv. ex parte základě. Jinými slovy se předběžný příkaz nařizuje na základě žádosti jedné strany, druhá strana se ovšem před rozhodnutím o nařízení předběžného příkazu nijak nenotifikuje. Právě vědomost pouze jedné strany o probíhajícím rozhodování o předběžném příkazu je hlavním rozdílem mezi předběžným opatřením a předběžným příkazem.

Pracovní skupina UNCITRAL zvažovala možnost zahrnutí předběžných příkazů do Vzorového zákona UNCITRAL již v roce 2001<sup>168</sup> a toto téma bylo po celou dobu velmi kontroverzní<sup>169</sup>. Jeden proud názorů<sup>170</sup>, v souladu s dosavadní praxí, přiznával pravomoc nařídit předběžný příkaz pouze obecným soudům. Jako podpora tohoto argumentu byla uváděna obecná zásada, obsažená i v článku 18 Vzorového zákona UNCITRAL, která stanoví povinnost zajistit oběma stranám

---

<sup>166</sup> VON MEHREN, Robert B. The Enforcement of Arbitral Awards Under Conventions and United States Law. *Yale Journal of International Law*. 1983, 9(2), 343 - 368, s. 362-63.

<sup>167</sup> LEW (2003), s. 609.

<sup>168</sup> *Report of the Working Group on Arbitration on the work of its thirty-fourth session*. New York: United Nations Commission on International Trade Law, 21 May – 1 June 2001, 34th session, bod 69-75. Dostupné také z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/V01/848/88/PDF/V0184888.pdf?OpenElement>.

<sup>169</sup> *Report of the Working Group on Arbitration on the work of its thirty-seventh session*. Vienna: United Nations Commission on International Trade Law, 7 – 11 October 2002, 37th session, bod 16-27. Dostupné také z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/V02/595/41/PDF/V0259541.pdf?OpenElement>.

<sup>170</sup> *Report of the Working Group on Arbitration on the work of its thirty-sixth session*. New York: United Nations Commission on International Trade Law, 4 – 8 March 2002, 36th session, bod 77. Dostupné také z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/V02/533/86/PDF/V0253386.pdf?OpenElement>.

rovnost a plnou příležitost zastupovat ve sporu svůj případ. Stejná zásada byla použita i zastánci opačného názoru s tím rozdílem, že v mnoha státech není dostatečným důvodem pro to, aby bylo zakázáno nařídit předběžný příkaz ve výjimečných případech. Ve výsledku převážil názor, že možnost nařídit předběžný příkaz by byla užitečným dodatkem v textu Vzorového zákona UNCITRAL a odpověděla by na potřeby mezinárodní praxe.

Tento druhý názor byl nakonec konkrétně formulován a Vzorový zákon UNCITRAL po revizi v roce 2006 tedy výslovně obsahuje úpravu nařízení předběžných příkazů. Tím však debata nad tímto tématem neustala, nová úprava Vzorového zákona UNCITRAL je v této oblasti podrobena značné odborné kritice<sup>171</sup>. Lew uvádí, že právo být slyšen musí převládnout a zabraňuje tak rozhodčímu tribunálu nařídit předběžný příkaz bez vědomí druhé strany. Zároveň zdůrazňuje rozdíl mezi rozhodčím a soudním řízením, kdy zásadní odlišností spatřuje v možnosti či nemožnosti napadnout konečné rozhodnutí odvoláním. Strana, proti které je v rozhodčím řízení nařízen předběžný příkaz, nemá možnost se proti němu bránit v rámci opravného prostředku. Born kritizuje předběžný příkaz ještě výrazněji a označuje jeho zahrnutí ve Vzorovém zákoně UNCITRAL jako neuvážené, či alespoň předčasné<sup>172</sup>.

Předběžné příkazy, jak jsou definovány a upraveny Vzorovým zákonem UNCITRAL, byly jen velmi málo přejaty do národních úprav<sup>173</sup>, což prokazuje převládající pochyby o jejich vhodnosti a adekvátní použitelnosti.

Důležitým specifickým předběžného příkazu nařízeného podle Vzorového zákona UNCITRAL je nemožnost jeho soudní vykonatelnosti, čímž se odlišuje od

---

<sup>171</sup> LEW (2003), s. 606. BORN (2014), s. 2508. VAN HOUTTE, Hans. Ten Reasons Against a Proposal for Ex Parte Interim Measures of Protection in Arbitration. *The Official Journal of the London Court of International Arbitration (LCIA)*. 2004, **20**(1), s. 85 - 96.

<sup>172</sup> Orig.: „ill-considered or, at least, ahead of their time“.

<sup>173</sup> KENNEDY-GRANT, Tomas. Interim Measures Under The UNCITRAL Model Law On International Commercial Arbitration: The Impact Of The 2006 Amendments. *Asian International Arbitration Journal*. SIAC. 2014, **10**(1), s. 17-46.

předběžných opatření. Nicméně pro strany sporu je předběžný příkaz samozřejmě i přesto závazným<sup>174</sup>.

#### **5.7.4 Omezení určitých aspektů předběžných opatření v rozhodčím řízení**

Pokud už jsou předběžná opatření v rozhodčím řízení legislativou povolena, i přesto jsou předmětem určitých omezení ve srovnání s nařizováním předběžných opatření obecným soudem. Tato omezení vyplývají především ze samotné povahy rozhodčího řízení. Kromě přetrvávající závislosti na obecných soudech pro uznání a vykonatelnost předběžných opatření (popsané výše v kapitole 5.7.3.1) se jedná především o nemožnost uložit povinnost třetím stranám a nemožnost nařídit předběžné opatření předtím, než je ustaven rozhodčí tribunál.

Uložit povinnost třetím stranám v rámci řízení může pouze soud. Rozhodčí řízení je postaveno na principu smluvní autonomie a smluvní strany (strany rozhodčího sporu) nemohou smlouvou mezi sebou zavázat třetí osobu. Pokud by v rozhodčím řízení vznikla potřeba nařídit povinnost třetí straně, musí se strana obrátit se žádostí o nařízení předběžného opatření na příslušný soud.

Dokud není rozhodčí tribunál ustaven, neexistuje samozřejmě ani jeho pravomoc nařizovat předběžná opatření. Rozhodčí tribunál je ustaven typicky v odlišném složení a v rámci různých smluvně upravených pravidel. Avšak ještě před ustavením rozhodčího tribunálu může vzniknout potřeba nařídit předběžné opatření. V takovém případě je strana odkázána na soud. V praxi se nicméně začíná objevovat institut tzv. pohotovostního rozhodce (*emergency arbitrator*<sup>175</sup>). Primárním úkolem pohotovostního rozhodce, který je pro tyto účely jmenován ještě před ustavením rozhodčího tribunálu, je vydat v krátké lhůtě předběžné opatření, kterým upraví poměry účastníků řízení v kritickém období<sup>176</sup>.

---

<sup>174</sup> Článek 17 C, odst. 5, Vzorový zákon UNCITRAL, znění od 2006.

<sup>175</sup> Např. Článek 29, Rozhodčí pravidla ICC.

<sup>176</sup> HONKA, Jindřich. Institut prozatímního opatření v mezinárodní obchodní arbitráži. In: *Právní prostor*[online]. 2016 [cit. 2016-10-23]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/mezinarodni-a-evropske-pravo/h-institut-prozatimniho-opatreni-v-mezinarodni-obchodni-arbitrazi>.

### 5.7.5 Specifika praxe

Pravomoc nařizovat předběžná opatření v průběhu rozhodčího řízení má jak obecný soud, tak rozhodčí tribunál. Tato dvoukolejnost je pro rozhodčí řízení velmi netypická, jelikož jedním ze základních charakteristických prvků tohoto soukromoprávního řešení sporů je snaha minimalizovat zásah a pravomoc obecných soudů. Specifická povaha a potřeba vynutitelnosti předběžných opatření však tuto výjimečnou pravomoc soudu ve vztahu k rozhodčímu řízení povoluje a v mezinárodní praxi je, nejen díky Vzorovému zákonu UNCITRAL, hluboce zakořeněna.

Z principu autonomie stran vyplývá i možnost upravit pravidla pro průběh rozhodčího řízení odlišně od dispozitivních zákonných pravidel. Pokud tedy národní zákony dovolují nařízení předběžných opatření rozhodčím tribunálem, strany ve vzájemné shodě mohou rozhodčímu tribunálu tuto pravomoc odebrat. Ustanovení vnitrostátního práva připouštějící nařízení předběžných opatření rozhodčím tribunálem tedy není možné vnímat jako úpravu, která je stranám vnučována a aplikuje se i přes jejich vůli. Vůle stran má přirozeně přednost.

Navazující otázka však je, zda je možné stejným způsobem díky principu autonomie vůle vyloučit pravomoc soudu nařídít předběžné opatření. Na první pohled je logika stejná a obecně této odlišné úpravě mezi stranami nic nebrání. Praxe soudů a odborné názory se kloní spíše k přesvědčení, že není možné vyloučit pravomoc soudů nařídít předběžné opatření především v situaci, kdy je zároveň vyloučena i pravomoc rozhodčího tribunálu nařídít předběžné opatření (ať už ze zákona nebo smluvně). Takové ujednání by nebylo vykonatelné<sup>177</sup>. Jiné názory ještě obecněji uvádí, že i v situaci, kdy rozhodčí tribunál má pravomoc nařídít předběžné opatření, tato pravomoc nemůže plně nahradit činnost soudů a vyloučení pravomoci soudů by mělo za důsledek nedostatečně účinnou právní ochranu<sup>178</sup>.

---

<sup>177</sup> *Rozhodnutí U.S. Supreme Court. Anaconda v. Am. Sugar Refining Co. 1944. 322 U.S. 42 U.S., dostupné z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/322/42/case.html>.*

<sup>178</sup> HAUSMANINGER, Christian. The ICC Rules for a Pre-Arbitral Referee Procedure: A Step Towards Solving the Problem of Provisional Relief in International Commercial Arbitration? *ICSID Review - Foreign Investment Law Journal*. 1992, 7(1), s. 82 – 113, bod 65.

Jako poslední možná varianta autonomie vůle stran rozhodčího řízení s ohledem na udělení či naopak vyloučení pravomoci rozhodčího tribunálu nařizovat předběžná opatření se jeví případná volba stran udělit rozhodčímu tribunálu tuto pravomoc v situaci, kdy je tato pravomoc rozhodčích tribunálů výslovně vyloučena přímo zákonem místa konání rozhodčího řízení, případně zvolenými procesními pravidly, pokud jimi nejsou procesní pravidla místa konání rozhodčího řízení. Taková situace by momentálně mohla nastat i v České republice. Český zákon o rozhodčím řízení uděluje výlučnou pravomoc nařizovat předběžná opatření obecným soudům. Otázka tedy je, jak by se postupovalo v rozhodčím řízení, v rámci něhož by strany sporu smluvně upravily a udělily rozhodčímu tribunálu pravomoc nařizovat předběžná opatření. Logika je taková, že ujednání stran je k ustanovení zákona ve vztahu speciality. Nicméně v praxi se rozhodčí tribunály samozřejmě budou velmi zdráhat naříditi předběžné opatření v situaci, kdy jim to národní právní řád výslovně zakazuje a stejně tak strany sporu spíše nebudou o nařízení předběžného opatření žádat.<sup>179</sup> Tento konflikt mezi vůlí stran a právním řádem místa konání rozhodčího řízení lze vyřešit kompromisem – tzv. doporučujícím rozhodnutím<sup>180</sup>, které není formálně závazné, ale může působit silou autority a mít velké praktické dopady.

## 6 Příklad zahraniční praxe: Belgie

V Belgickém království byla zvláštní úprava rozhodčího řízení poprvé přijata v roce 1972 a byla obsažena v občanském soudním řádu (*Code Judiciaire/Gerechtigedijk Wetboek*, „CJ“).<sup>181</sup> Novelizace CJ v letech 1985 a 1998 byla inspirována Vzorovým zákonem UNCITRAL, nicméně k samotnému přijetí Vzorového zákona UNCITRAL došlo až 24. června 2013, s účinností od 1. září 2013.<sup>182</sup>

---

<sup>179</sup> BORN (2014), s. 2459.

<sup>180</sup> V anglickém jazyce „*precatory decision*“ či „*advisory decision*“.

<sup>181</sup> DE MEULEMEESTER, Dirk; PIERS, Maud. The new arbitration law - Belgium adopted the UNCITRAL Model Law. *Asian International Arbitration Journal*. SIAC. 2013, 9(2), s. 147 - 183.

<sup>182</sup> DE MEULEMEESTER, Dirk; PIERS, Maud. The Adoption of the UNCITRAL Model Law Encourages Arbitration in Belgium. In *b-Arbitra - Belgian Review of Arbitration*, Groupe Larcier. 2013, (2), s. 367–404.

Loi modifiant la sixième partie du Code judiciaire relative à l'arbitrage. 2013. 009310/41263.

Dostupné na: <http://www.ejustice.just.fgov.be/loi/loi.htm>.

## 6.1 Přijetí Vzorového zákona UNCITRAL

Belgie přijala verzi Vzorového zákona UNCITRAL po revizi v roce 2006 a připojila se tak jako 67. země ke skupině států, které do svých národních úprav přijaly Vzorový zákon UNCITRAL. V Belgickém parlamentu byl návrh přijat jednohlasně. Nicméně Belgie nepřijala veškerá ustanovení, v některých případech si ponechala národní úpravu, která vyhovuje specifickým požadavkům belgické praxe, tato specifická pravidla jsou známá také jako *Belgo-Belge* pravidla. Úprava mezinárodní obchodní arbitráže je i nadále upravena v části šesté CJ, v §§ 1676 - 1723.

V přípravných dokumentech<sup>183</sup> je uvedeno, že se Belgie inspirovala ostatními státy, které již Vzorový zákon UNCITRAL přijaly – jako například Německo, Irsko či Španělsko, a státy, které se na brzké přijetí připravovaly – například Nizozemí. Cílem nové úpravy bylo přizpůsobit národní úpravu v oblasti mezinárodní obchodní arbitráže více pokrokovým právním řádům. Belgie se chce prezentovat jako stát otevřený mezinárodní obchodní arbitráži, s progresivní arbitrážní legislativou. Belgie se tímto chce stát atraktivním místem pro konání mezinárodní obchodní arbitráže, v rámci čehož budou zároveň strany sporu v Belgii využívat místní služby vysoké intelektuální úrovně a v důsledku Belgie získá další ekonomické a finanční zdroje. Hlavním cílem je potvrdit Belgii jako stát přátelský k arbitrážím.<sup>184</sup>

## 6.2 Úprava mezinárodní obchodní arbitráže

Mezinárodní obchodní arbitráž je upravena v části šesté belgického občanského soudního řádu („CJ“). Belgie se tak řadí k zemím, které ve vztahu k národní i mezinárodní arbitráži aplikují tzv. monismus. Jinými slovy pravidla pro konání národní i mezinárodní arbitráže jsou v Belgii stejná. Důvodem je to, že belgický zákonodárce neviděl důvod, proč by se i na jiné typy arbitráže než na

---

<sup>183</sup> *Travaux préparatoires*: Projet de loi modifiant la sixième partie du Code judiciaire relative à l'arbitrage. Chambre des représentants de Belgique, 2013, DOC 53 2743/001. Dostupné také na: <http://www.lachambre.be/FLWB/pdf/53/2743/53K2743001.pdf>.

<sup>184</sup> MATRAY, Gautier, 2013. Belgium Adopts a New Law on Arbitration. In: *Kluwer Arbitration Blog* [online]. Wolters Kluwer [cit. 2017-02-23]. Dostupné z: <http://kluwerarbitrationblog.com/2013/07/04/belgium-adopts-a-new-law-on-arbitration/>.

mezinárodní obchodní arbitráž nemohly aplikovat stejná pravidla, především proto, že arbitráž je obecně mezi ekonomickými partnery velmi rozšířená.<sup>185</sup>

Není tak důvod rozlišovat mezi mezinárodní obchodní arbitráží a ostatními arbitrážemi. Rozlišení by navíc mohlo v praxi činit spíše problémy a vést k právní nejistotě.<sup>186</sup> Státy, které mezi těmito arbitrážemi rozlišují, tak často činí proto, aby mezinárodní obchodní arbitráž zvýhodnili, především v oblasti autonomie smluvních stran. Belgický zákonodárce nevidí důvod, proč by z těchto výhod nemohla těžit i vnitrostátní arbitráž. V důsledku se tedy jeví jako vhodnější řešení zahrnout přejatou úpravu Vzorového zákona UNCITRAL do CJ a neučinit ji předmětem zákona zvláštního. Díky tomu je navíc v případě případných procesních nejasností možné využít obecná ustanovení CJ.<sup>187</sup>

Podle belgické úpravy jsou arbitrabilními veškeré penežité (*nature patrimoniale*) spory. Arbitrabilní jsou i nepenežité (*nature non-patrimoniale*) spory, ale jen v případě, že je v takovém sporu možné uzavřít smír (*il est permis de transiger*). Mezi arbitrabilní spory tak nepatří statusové spory či manželské spory.<sup>188</sup> Obecnou arbitrabilitu však může vyloučit také zvláštní zákon, z možnosti rozhodovat spor v arbitráži jsou tak vyloučeny například spory, k jejichž projednání jsou příslušné pracovní soudy. V případě uzavření rozhodčí smlouvy ohledně nearbitrabilního sporu by taková smlouva byla absolutně neplatná.<sup>189</sup>

Ačkoliv Vzorový zákon UNCITRAL neřeší arbitrabilitu sporů, je možné říci, že belgická úprava dopadá na širší okruh sporů, než předvídá Vzorový zákon UNCITRAL. Vzorový zákon UNCITRAL totiž upravuje obchodní spory, nicméně

---

<sup>185</sup> *Travaux préparatoires* (2013), s. 6.

<sup>186</sup> MAYER, P. Faut-il distinguer arbitrage interne et arbitrage international? *Revue de l'arbitrage*. 2005 (2). s. 361 - 374.

<sup>187</sup> *Travaux préparatoires* (2013), s. 6.

<sup>188</sup> KEUTGEN, Guy; DAL, Georges-Albert; DAL, Marc. National Report for Belgium (2014) in: PAULSSON, Jan; BOSMAN, Lise. *International handbook on commercial arbitration: Supplement 92, December 2016*. 1984- Boston: Kluwer Law International. ISBN 90-654-4967-1.

<sup>189</sup> § 1676 odst. 5, CJ.



belgická úprava obecně nevylučuje arbitrabilitu ani v jiných typech sporů, lze si tak představit například arbitráž ohledně peněžitého sporu v rámci dědického řízení.<sup>190</sup>

## 6.3 Srovnání belgické právní úpravy s Vzorovým zákonem UNCITRAL

### 6.3.1 Rozhodčí smlouva

Při přijímání Vzorového zákona UNCITRAL se Belgie rozhodla pro možnost II článku 7 Vzorového zákona UNCITRAL, týkající se požadavků na formu rozhodčí smlouvy. Znění možnosti II článku 7 doslovně přejala do kapitoly II úpravy arbitráže v CJ. Belgická úprava tak v § 1681 CJ<sup>191</sup> obsahuje pouze definici rozhodčí smlouvy a nestanovuje žádné požadavky ohledně formy.

Při arbitráži v Belgii tedy rozhodčí smlouva nově nemusí být písemná. Její existenci je možné dovozovat už z chování stran tím, že se strany dobrovolně a bez námitek účastní rozhodčího řízení. Nicméně je nutné dodat, že pokud námitek jsou, důkazní břemeno existence rozhodčí smlouvy má strana, která se její existence dovolává. Ani důkaz o existenci rozhodčí smlouvy nemusí být nově písemný. Existenci rozhodčí smlouvy je možné prokázat například svědeckými výpověďmi.<sup>192</sup> Ačkoliv před přijetím Vzorového zákona UNCITRAL belgický právní řád obsahoval povinnou písemnou formu důkazu o existenci rozhodčí smlouvy, judikatura a doktrína již dříve požadavek písemnosti důkazu neuplatňovala striktně.<sup>193</sup>

---

<sup>190</sup> DE MEULEMEESTER, Dirk; PIERS, Maud. 2013. The new arbitration law - Belgium adopted the UNCITRAL Model Law. *Asian International Arbitration Journal*. SIAC, 9(2), s. 147 - 183.

<sup>191</sup> Možnost II článku 7 Vzorového zákona UNCITRAL zní: „„*Arbitration agreement*“ is an agreement by the parties to submit to arbitration all or certain disputes which have arisen or which may arise between them in respect of a defined legal relationship, whether contractual or not.“ Shodně § 1681 CJ zní: „*Une convention d'arbitrage est une convention par laquelle les parties soumettent à l'arbitrage tous les différends ou certains des différends qui sont nés ou pourraient naître entre elles au sujet d'un rapport de droit déterminé, contractuel ou non contractuel.*“

<sup>192</sup> KEUTGEN, Guy; DAL, Georges-Albert; DAL, Marc. National Report for Belgium (2014) in: PAULSSON, Jan; BOSMAN, Lise. *International handbook on commercial arbitration: Supplement 92, December 2016*. 1984- Boston: Kluwer Law International. ISBN 90-654-4967-1.

<sup>193</sup> *Ibid.*, s. 154.

Belgický zákonodárce upuštěním od povinné písemné formy rozhodčí smlouvy vzal na vědomí nedávné trendy moderního obchodování, praxi neformálních transakcí a nové trendy v oblasti elektronické komunikace.<sup>194</sup>

### 6.3.2 Rozhodčí tribunál

V oblasti jmenování a ustavení rozhodčího tribunálu belgický CJ, stejně jako Vzorový zákon UNCITRAL, obsahuje především standardní pravidla (v anglickém jazyce tzv. *default rules*), od kterých se mohou strany odchýlit svým ujednáním, a respektuje tak širokou autonomii smluvních stran.

Počet rozhodců je primárně stanoven v projevu vůle stran. Pokud strany svou vůli v tomto ohledu neprojeví, jsou podle Vzorového zákona UNCITRAL i podle CJ rozhodci tři.<sup>195</sup> CJ nicméně, na rozdíl od Vzorového zákona UNCITRAL, zakazuje určit sudý počet rozhodců. Pokud by rozhodčí smlouva stanovila sudý počet rozhodců, musel by být navíc jmenován ještě jeden rozhodce.<sup>196</sup>

Proces jmenování rozhodců je podle belgické úpravy v CJ i podle Vzorového zákona UNCITRAL téměř shodný proto, že na první místo je stavěn případný odlišný projev vůle týkající se procesu jmenování.<sup>197</sup> Ačkoliv CJ i Vzorový zákon UNCITRAL stanoví, že žádné osobě nesmí být z důvodu své národnosti zamezeno vykonávat funkci rozhodce, pokud se strany nedohodnou jinak,<sup>198</sup> je možné stanovit na rozhodce požadavky určité charakteristiky, včetně národnostního požadavku. Požadavek nestrannosti rozhodce může vést k požadavku, aby předsedající rozhodce byl jiné národnosti než strany sporu.<sup>199</sup> Belgická úprava nad rámec Vzorového zákona UNCITRAL stanoví jako důvod, pro který je možnost napadnout jmenování rozhodce, skutečnost, že tento rozhodce nedisponuje stranami požadovanou kvalifikací.<sup>200</sup>

---

<sup>194</sup> Ibid., s. 154.

<sup>195</sup> Článek 10, Vzorový zákon UNCITRAL. § 1684 odst. 3, CJ.

<sup>196</sup> § 1684 odst. 2, CJ stanoví: „*Si les parties ont prévu un nombre pair d'arbitres, il est procédé à la nomination d'un arbitre supplémentaire.*“

<sup>197</sup> Článek 11 odst. 3 a 4, Vzorový zákon UNCITRAL. § 1685 odst. 3 a 4, CJ.

<sup>198</sup> Článek 11 odst. 1, Vzorový zákon UNCITRAL. § 1685 odst. 1, CJ.

<sup>199</sup> *Travaux préparatoires* (2013), s. 17.

<sup>200</sup> § 1686 odst. 2, CJ.

Pokud rozhodci z jakéhokoliv důvodu skončí mandát, belgická úprava oproti Vzorovému zákonu UNCITRAL upřesňuje, že v takovém případě rozhodčí tribunál rozhodne, po vyslyšení obou stran, zda je nutné část či celé řízení opakovat, nesmí však měnit případné již vydané mezitímní rozhodčí nálezy.<sup>201</sup>

Úprava volnosti smluvních stran sjednat si procesní pravidla, kterými se má arbitráž řídit, úprava místa konání arbitráže a úprava jazyka arbitráže je podle Vzorového zákona UNCITRAL i podle CJ shodná.<sup>202</sup> Belgická úprava nad rámec Vzorového zákona UNCITRAL ohledně místa konání arbitráže upřesňuje, že pokud není místo konání arbitráže sjednáno, považuje se za něj místo, kde byl vydán rozhodčí nález.<sup>203</sup>

### **6.3.3 Průběh řízení**

#### **6.3.3.1 Zahájení řízení**

Po vzoru Vzorového zákona UNCITRAL belgická úprava nově vyjasňuje přesný den zahájení arbitráže. Dřívější ustanovení belgického CJ činilo výkladové potíže, jelikož neurčitě stanovilo, že žalobce, který má záměr zahájit arbitráž, tento záměr oznámí druhé straně.<sup>204</sup> Díky přijetí Vzorového zákona UNCITRAL byla tato otázka konečně s určitostí vyřešena – arbitráž je zahájena dnem, kdy je žaloba doručena druhé straně.<sup>205</sup>

#### **6.3.3.2 Kompetenz-kompetenz**

Belgická úprava v souladu se Vzorovým zákonem UNCITRAL přiznává pravomoc rozhodčímu soudu rozhodovat o své pravomoci. Odlišně však stanovuje časový limit, kdy nejpozději musí strana vznést námitku nedostatku pravomoci. Podle belgické úpravy tak musí být učiněno nejpozději v první komunikaci první

---

<sup>201</sup> § 1689 odst. 3, CJ.

<sup>202</sup> Články 19, 20 a 22, Vzorový zákon UNCITRAL. §§ 1700, 1701 a 1703, CJ.

<sup>203</sup> § 1701 odst. 1, CJ.

<sup>204</sup> DE MEULEMEESTER, Dirk; PIERS, Maud. 2013. The new arbitration law - Belgium adopted the UNCITRAL Model Law. *Asian International Arbitration Journal*. SIAC, 9(2), s. 147 - 183.

<sup>205</sup> § 1702, CJ.

písemnosti strany, která námitku uplatňuje<sup>206</sup> (podle Vzorového zákona UNCITRAL musí strana námitku vznést nejpozději v žalobní odpovědi<sup>207</sup>).

Belgický zákonodárce zašel v zájmu efektivity arbitráže v oblasti napadání rozhodnutí o pravomoci ještě dále než Vzorový zákon UNCITRAL. V Belgii je možné rozhodnutí o pravomoci napadnout jedině současně s napadením konečného rozhodčího nálezu a ve stejném řízení, nikoliv samostatně. Nad rámec Vzorového zákona UNCITRAL zároveň belgický zákonodárce výslovně upravil možnost strany napadat negativní rozhodnutí o pravomoci.<sup>208</sup>

### **6.3.3.3 Rozhodné právo**

Úprava rozhodného práva z Vzorového zákona UNCITRAL je do belgické úpravy též přejata.<sup>209</sup> Jediným rozdílem je upřesnění v rámci belgické úpravy, která uvádí, že rozhodčí tribunál rozhodne v souladu s podmínkami smlouvy jen v případě, že se jedná o spor ze smlouvy a že rozhodčí tribunál vezme v úvahu obchodní zvyklosti jen v případě, že se jedná o spor mezi obchodními stranami.<sup>210</sup> Vzorový zákon UNCITRAL obecně uvádí, že rozhodčí tribunál rozhodne v souladu s podmínkami smlouvy a že vezme v úvahu obchodní zvyklosti.<sup>211</sup>

Podle belgické úpravy je tedy možné, pokud se na tom strany dohodnou, aby rozhodci rozhodovali podle zásad spravedlnosti či jako *amiable compositeur*.

### **6.3.3.4 Předběžná opatření**

Belgická úprava přiznávala pravomoc rozhodčím tribunálům nařizovat předběžná opatření již od roku 1998. Přijetí Vzorového zákona UNCITRAL tuto zavedenou praxi jen potvrdilo a zpřesnilo, článek 17 Vzorového zákona UNCITRAL je promítnut v §§ 1691 – 1697 CJ. Belgie i po přijetí Vzorového zákona UNCITRAL upravila některé aspekty nařizování předběžných opatření odlišně.

---

<sup>206</sup> § 1690 odst. 2, CJ.

<sup>207</sup> Článek 16 odst. 2, Vzorový zákon UNCITRAL.

<sup>208</sup> Článek 1690 odst. 4, CJ.

<sup>209</sup> Článek 28, Vzorový zákon UNCITRAL. § 1710, CJ.

<sup>210</sup> § 1702 odst. 4, CJ.

<sup>211</sup> Článek 28 odst. 4, Vzorový zákon UNCITRAL.

Předběžná opatření při konání arbitráže může v Belgii nařizovat soud i rozhodčí tribunál. Strany se však mohou dohodnout jinak. Strany mohou vyloučit pravomoc nařizovat předběžná opatření jak soudu, tak rozhodčího tribunálu. Tak tomu bylo již od novely v roce 1998, která v rámci *travaux préparatoires* potvrdila tento předchozí závěr právní vědy a doktríny.<sup>212</sup>

Soud má při nařizování předběžných opatření v rámci arbitráže stejné pravomoci jako při nařizování předběžných opatření v rámci soudního sporu. Pro nařizování předběžných opatření v rámci arbitráže nejsou oproti soudnímu řízení kladeny žádné zvláštní podmínky navíc, postačí, stejně jako v soudním řízení, splnit podmínku naléhavosti. Podmínka naléhavosti však nemusí být splněna při nařizování předběžného opatření rozhodčím tribunálem, taková podmínka není v belgické úpravě stanovena.<sup>213</sup>

Rozhodčí tribunál postupující podle belgického CJ má širší pravomoci a možnosti než rozhodčí tribunál postupující podle Vzorového zákona UNCITRAL. Belgický CJ nepřejal seznam předběžných opatření, která může rozhodčí tribunál nařídit. Rozhodčí tribunál tak může nařídit jakékoliv předběžné opatření, které v rámci řízení uzná za vhodné a nemusí se omezovat na vyjmenovaná předběžná opatření. Zároveň belgická úprava nepřejala seznam podmínek upravených v článku 17A Vzorového zákona UNCITRAL. Strana tak nemusí splnit žádné formální podmínky (např. rozumná šance na úspěch ve sporu), tím se belgická úprava snaží zamezit přílišné rigiditě, která by práci rozhodů spíše komplikovala. V zájmu zachování co nejvyšší efektivity arbitráže je posouzení, zda nařídit předběžné opatření, v co největší diskreci rozhodčího tribunálu.<sup>214</sup>

Belgie se rozhodla nepromítnout do své úpravy jednostranná opatření, tzv. předběžný příkaz.<sup>215</sup> Možnost jednostranného nařízení těchto *ex parte* opatření byla belgickým zákonodárcem nahlížena jako nekonformní s povahou arbitráže, se zásadou

---

<sup>212</sup> *Travaux préparatoires*. Projet de loi modifiant les dispositions du Code judiciaire relatives à l'arbitrage, Chambre des représentants de Belgique, 1998, 1374/1 – 97/98, s. 6. Dostupné také z: <http://www.lachambre.be/FLWB/pdf/49/1374/49K1374001.pdf>

<sup>213</sup> DE MEULEMEESTER, Dirk; PIERS, Maud. 2013. The new arbitration law - Belgium adopted the UNCITRAL Model Law. *Asian International Arbitration Journal*. SIAC, 9(2), s. 147 - 183.

<sup>214</sup> *Travaux préparatoires* (2013), s. 24.

<sup>215</sup> V anglickém jazyce tzv. „*preliminary order*“.

spravedlivého procesu či se zásadou kontradiktornosti a mohla by vést k problémům s vykonatelností těchto opatření.<sup>216</sup>

V souladu se Vzorovým zákonem UNCITRAL může rozhodčí tribunál podle belgické úpravy také změnit, pozastavit nebo zrušit předběžné opatření, které nařídil. Belgická však navíc stanoví, že rozhodčí tribunál může dokonce změnit, pozastavit nebo zrušit předběžné opatření nařízené soudem.<sup>217</sup> Rozhodčí tribunál však samozřejmě nemůže formálně zrušit předběžné opatření nařízené soudem, belgická úprava nachází řešení v tom, že rozhodčí tribunál nařídí předběžné opatření, které bude mít za důsledek neproveditelnost předběžného opatření nařízeného soudem.<sup>218</sup>

Belgická úprava plně přejala znění článků 17E, F, G, H a I Vzorového zákona UNCITRAL. Rozhodčí tribunál tak může od strany požadující nařízení předběžného opatření žádat poskytnutí jistoty. Dále je explicitně upraveno uznání a výkon předběžných opatření, které jsou v praxi extrémně užitečné, protože řeší oblast dosud nejasnou.<sup>219</sup> Předběžná opatření nařízení rozhodčím tribunálem budou uznána jako závazná a budou soudem vykonatelná.<sup>220</sup>

### **6.3.3.5 Ústní řízení**

Pokud strany ujednáním konání ústního řízení nevyloučí, podle Vzorového zákona UNCITRAL konání či nekonání ústního řízení závisí na zvážení rozhodců. Vždy se koná, pokud o jeho konání požádá strana.<sup>221</sup> Belgická úprava neobsahuje možnost obdobné diskrece rozhodců. Pokud strany ujednáním konání ústního řízení nevyloučí, koná se ústní řízení pouze pokud o jeho konání požádá strana.<sup>222</sup>

---

<sup>216</sup> *Travaux préparatoires* (2013), s. 25.

<sup>217</sup> § 1692, CJ.

<sup>218</sup> DE MEULEMEESTER, Dirk; PIERS, Maud. 2013. The new arbitration law - Belgium adopted the UNCITRAL Model Law. *Asian International Arbitration Journal*. SIAC, 9(2), s. 147 - 183.

<sup>219</sup> Str. 25. *Travaux préparatoires*, (2013).

<sup>220</sup> MATRAY, Gautier, 2013. Belgium Adopts a New Law on Arbitration. In: *Kluwer Arbitration Blog* [online]. Wolters Kluwer [cit. 2017-02-23]. Dostupné z:

<http://kluwerarbitrationblog.com/2013/07/04/belgium-adopts-a-new-law-on-arbitration/>.

<sup>221</sup> Článek 24, Vzorový zákon UNCITRAL.

<sup>222</sup> § 1705, CJ.

### 6.3.3.6 *Obstarávání důkazů*

Oproti obecné úpravě obstarávání důkazů a asistence soudu podle Vzorového zákona UNCITRAL zachází belgická úprava dále. Rozhodčí tribunál může straně nařídit, aby poskytla určitý důkaz, který má v držení. Pokud se příkazu nepodrobí, rozhodčí tribunál může dokonce ukládat pokuty.<sup>223</sup> Na přísnou možnost ukládat pokutu je ovšem nutné nahlížet ve světle reality arbitráže, ve které má rozhodčí tribunál jen omezené možnosti donutit stranu, aby předložila důkazy.<sup>224</sup> Skutečně efektivní donucovací prostředky má pouze soud, který může v obstarávání důkazů asistovat.

Rozhodčí tribunál má v Belgii výslovnou pravomoc rozhodovat o pravosti dokumentů či o údajném zfalšování listin, vyjma veřejných listin. V případě veřejných listin rozhoduje soud.<sup>225</sup>

### 6.3.3.7 *Ostatní*

V úpravě doručování se belgická úprava také drží úpravy ve Vzorovém zákoně UNCITRAL.<sup>226</sup> Navíc ovšem stanoví podrobnější pravidla pro počátek běhu lhůt, pokud se strany nedohodnou jinak.<sup>227</sup>

Belgická úprava pro ustanovení znalců rozhodčím tribunálem oproti Vzorovému zákonu UNCITRAL navíc stanoví, že je ustanovení znalce možné napadat ze stejných důvodů jako rozhodce (např. pro porušení nezávislosti či nestrannosti).<sup>228</sup>

Většinové hlasování rozhodců je zakotveno i v belgické úpravě. Oproti Vzorovému zákonu UNCITRAL belgická úprava navíc obsahuje ustanovení, které dává možnost stranám ujednat, že pokud nebude možné dosáhnout většiny, má předsedající rozhodce rozhodující hlas. Dále belgická úprava obsahuje také postup pro případ, že se rozhodce odmítá účastnit porad či hlasování. Pokud se strany

---

<sup>223</sup> § 1700 odst. 4, CJ.

<sup>224</sup> DE MEULEMEESTER, Dirk; PIERS, Maud. 2013. The new arbitration law - Belgium adopted the UNCITRAL Model Law. *Asian International Arbitration Journal*. SIAC, 9(2), s. 147 - 183.

<sup>225</sup> § 1700 odst. 5, CJ.

<sup>226</sup> Článek 3, Vzorový zákon UNCITRAL. § 1678, CJ.

<sup>227</sup> § 1678 odst. 2, CJ.

<sup>228</sup> Článek 26, Vzorový zákon UNCITRAL. § 1707, CJ.

nedohodnou jinak, může rozhodčí tribunál rozhodovat bez odmítajícího rozhodce, ale strany musí být před takovým postupem informovány.<sup>229</sup>

Pokud se strany sporu dohodnou na smíru, belgická úprava výslovně stanoví (na rozdíl od Vzorového zákona UNCITRAL), že takový smír nesmí být v rozporu s veřejným pořádkem.<sup>230</sup>

Jako důvod pro zastavení řízení belgická úprava nepřejala jeden ze tří důvodů Vzorového zákona UNCITRAL. Důvod, kdy rozhodčí tribunál zjistí, že pokračování řízení se z jakéhokoliv jiného důvodu stalo nepotřebným nebo nemožným<sup>231</sup> byl pro belgického zákonodárce důvodem příliš širokým a vágním a rozhodl se ho ve své úpravě nepromítnout.<sup>232</sup>

#### **6.3.4 Rozhodčí nález**

Belgická úprava rozhodčího nálezu je založena na článku 31 Vzorového zákona UNCITRAL, nicméně nad jeho rámec přidává několik specifických pravidel a povinných náležitostí rozhodčího nálezu.

Belgická úprava výslovně uvádí, že v rámci arbitráže může být vydán jeden i více rozhodčích nálezů.<sup>233</sup> Dále navíc výslovně dává stranám možnost sjednat si lhůtu, ve které rozhodčí tribunál musí vydat rozhodčí nález či na podmínkách, podle kterých bude taková lhůta stanovena. Pokud si strany lhůtu nesjednaly, může se strana obrátit na soud, který takovou lhůtu určí. Po vypršení lhůty a nevydání rozhodčího nálezu končí mandát rozhodcům.<sup>234</sup>

Odůvodnění je podle belgické úpravy povinnou náležitostí všech rozhodčích nálezů a vylučuje tak možnost stran, kterou mají podle Vzorového zákona UNCITRAL, sjednat si, že je možné vydat rozhodčí nález bez odůvodnění. Zásada veřejného pořádku v Belgii vyžaduje, aby veškerá rozhodnutí byla odůvodněná.<sup>235</sup>

---

<sup>229</sup> § 1711 odst. 3 a 4, CJ.

<sup>230</sup> § 1712, CJ.

<sup>231</sup> Článek 32 odst. 2 písm. c), Vzorový zákon UNCITRAL.

<sup>232</sup> *Travaux préparatoires*, (2013), s. 38-39.

<sup>233</sup> § 1713 odst. 1, CJ.

<sup>234</sup> § 1713 odst. 2, CJ.

<sup>235</sup> DE MEULEMEESTER, Dirk; PIERS, Maud. 2013. The new arbitration law - Belgium adopted the UNCITRAL Model Law. *Asian International Arbitration Journal*. SIAC, 9(2), s. 147 - 183.



Další povinnou náležitostí rozhodčího nálezu, kterou Vzorový zákon UNCITRAL neřeší, je přiznání náhrady nákladů řízení a určení, v jakém poměru je která strana ponese.<sup>236</sup>

#### **6.3.4.1 Zrušení rozhodčího nálezu**

Proti konečnému rozhodčímu nálezu nejsou přípustné opravné prostředky. Jedinou možnou obranou je návrh na zrušení rozhodčího nálezu, a to pouze z důvodů procesního charakteru. Belgická úprava se od tohoto pravidla mírně odchyluje, když stanoví, že je možné se proti rozhodčímu nálezu odvolat, ale jen v případě, že si možnost odvolání strany výslovně sjednaly v rozhodčí smlouvě.<sup>237</sup>

Důvody pro zrušení rozhodčího nálezu přejímají úpravu článku 34 Vzorového zákona UNCITRAL. Belgický zákonodárce přidal tři důvody navíc. Prvním z dalších zrušovacích důvodů je případ, kdy rozhodčí nález postrádá odůvodnění (pro rozhodčí nálezy arbitráže, na které se uplatnilo belgické procesní právo). Druhým zrušovacím důvodem navíc je rozhodčí nález získaný podvodem.<sup>238</sup> Třetím ze zrušovacích důvodů navíc je případ, kdy rozhodčí tribunál překročil svou pravomoc. Typickým příkladem je případ, kdy rozhodci rozhodnou jako *amiable compositeur*, aniž by se na tom strany shodly.<sup>239</sup>

Na rozdíl od Vzorového zákona UNCITRAL belgická úprava pro některé důvody upravuje odlišně lhůtu, ve které musí strana tyto zrušovací důvody uplatnit. Respektive některé důvody (například nezpůsobilost strany uzavřít rozhodčí smlouvu) není možné následně uplatnit, pokud se o nich strana dověděla v průběhu řízení, ale v té době se jich nedovolávala.<sup>240</sup>

#### **6.3.5 Uznání a výkon**

Belgická úprava kopíruje důvody pro odmítnutí uznání a výkonu rozhodčích nálezů ze Vzorového zákona UNCITRAL. Přidává však jeden důvod navíc – soud

---

<sup>236</sup> § 1713 odst. 6, CJ.

<sup>237</sup> § 1716, CJ.

<sup>238</sup> § 1717 odst. 3 písm. a) bod iv) a § 1717 odst. 3 písm. b) bod iii), CJ.

<sup>239</sup> MATRAY, Gautier, 2013. Belgium Adopts a New Law on Arbitration. In: *Kluwer Arbitration Blog* [online]. Wolters Kluwer [cit. 2017-02-23]. Dostupné z:

<http://kluwerarbitrationblog.com/2013/07/04/belgium-adopts-a-new-law-on-arbitration/>.

<sup>240</sup> § 1717 odst. 5, CJ.

může odmítnout uznat a vykonat rozhodčí nález, který nebyl odůvodněn, pokud na případ aplikované procesní právo odůvodnění vyžaduje.<sup>241</sup> Tento důvod byl přidán na základě toho, že právě belgická procesní úprava arbitráže odůvodnění rozhodčích nálezů vyžaduje. Tento požadavek belgické procesní úpravy se však nepoužije pro řízení vedená podle jiných než belgických procesních pravidel. Neodůvodnění rozhodčího nálezu vydaného podle jiných než belgických procesních pravidel nebrání jeho uznání a výkonu v Belgii.<sup>242</sup>

### 6.3.6 Shrnutí

Belgie se dlouhodobě profiluje jako stát přátelský ke konání mezinárodní obchodní arbitráže. V zájmu této snahy v roce 2013 přijala Vzorový zákon UNCITRAL. Jeho přijetí předcházela odborná debata, na základě které Belgie přijala Vzorový zákon UNCITRAL, ale zároveň si ponechala některá specifická národní ustanovení, která jsou v belgickém právním řádu pevně zakotvena. Přijetí Vzorového zákona UNCITRAL bylo učiněno s rozmyslem a důkladnou analýzou všech ustanovení a každé formulace. Belgie je dobrý příklad právního řádu, který se snaží vyjít stranám arbitrážního sporu co nejvíce vstříc, je moderní a progresivní a zároveň věrný národním tradicím.

## 7 Závěr

Právní úprava rozhodčího řízení musí sloužit především stranám, které svůj spor chtějí podrobit rozhodčímu řízení. Pro strany a právní zástupce stran v mezinárodní obchodní arbitráži je při volbě místa konání arbitráže rozhodné, zda je místní právo předvídatelné či alespoň snadno zjistitelné. Pokud tomu tak není, zvolí jiné místo konání.<sup>243</sup> Zároveň by národní právní úprava měla být srozumitelná cizím uživatelům a v ideálním případě podobná právním úpravám mnohých dalších států.

---

<sup>241</sup> § 1721 odst. 1 písm. iv), CJ.

<sup>242</sup> MATRAY, Gautier, 2013. Belgium Adopts a New Law on Arbitration. In: *Kluwer Arbitration Blog* [online]. Wolters Kluwer [cit. 2017-02-23]. Dostupné z: <http://kluwerarbitrationblog.com/2013/07/04/belgium-adopts-a-new-law-on-arbitration/>.

<sup>243</sup> HERRMANN, Gerold, 1998. The UNCITRAL Arbitration Law: a Good Model of a Model Law. *Uniform Law Review*. 2(3), s. 483 - 498.

Tyto požadavky nejlépe splňují právní řády států, které přijaly Vzorový zákon UNCITRAL. Vzorový zákon UNCITRAL má několik zásadních výhod. Nejedná se o mezinárodní smlouvu, ale pouze o modelový zákon, který může stát přijmout a promítnout do své národní úpravy jednostranně. Je to tedy nástroj flexibilní a rychlý pro implementaci. Vzorový zákon UNCITRAL byl v roce 1985 (a při revizi v roce 2006) připraven na základě široké mezinárodní debaty a následné shody, čerpá tak z odborných názorů a stanovisek široké mezinárodní odborné veřejnosti. Další výhodou je existence tzv. CLOUT (Case Law on UNCITRAL Texts), což je neustále aktualizovaná databáze rozhodnutí interpretujících jednotlivé články Vzorového zákona UNCITRAL. Tím se mezinárodní uniformita a právní jistota ještě zvyšuje.

Vzorový zákon UNCITRAL je primárně určen pro mezinárodní obchodní arbitráž, nicméně nic nebrání tomu, aby národní právní úprava použila Vzorový zákon UNCITRAL i pro národní rozhodčí řízení. Mnoho států, které přijaly Vzorový zákon UNCITRAL, v tomto ohledu nečiní rozdíl mezi národní a mezinárodní arbitráží,<sup>244</sup> k takovým státům patří i Belgie.

Zásadní je úloha soudů, která je z podstaty arbitráže velmi omezená, ale zároveň velmi podstatná. V moderních a rozvinutých právních řádech soudy aplikují tzv. *pro-arbitration bias*,<sup>245</sup> tzn., že v případě pochybností je záležitost interpretována ve prospěch arbitráže a platnosti rozhodčího nálezu. Tento přístup je plně v souladu s pojetím v Newyorské úmluvě.

Přijetí Vzorového zákona UNCITRAL zároveň působí jako skvělé PR vůči mezinárodní komunitě,<sup>246</sup> které je tímto vyslán jasný signál, že daný stát je otevřen a přátelsky nastaven vůči konání mezinárodní obchodní arbitráže.

---

<sup>244</sup> SANDERS, Pieter. UNCITRAL's Model Law on International and Commercial Arbitration: Present Situation and Future. *Arbitration International*. LCIA. 2005, **21**(4), s. 443 - 482.

<sup>245</sup> BALL, Markham. The Essential Judge: the Role of the Courts in a System of National and International Commercial Arbitration. *Arbitration International*. LCIA. 2006, **22**(1), s. 73 - 94.

<sup>246</sup> HERRMANN, Gerold. The UNCITRAL Arbitration Law: a Good Model of a Model Law. *Uniform Law Review*. 1998, **2**(3), s. 483 - 498.

Dnešní mezinárodní úprava mezinárodní obchodní arbitráže obsahuje tři zásadní pilíře – Newyorskou úmluvu, Rozhodčí pravidla UNCITRAL a Vzorový zákon UNCITRAL.<sup>247</sup>

Ačkoliv zákon o rozhodčím řízení byl podle své důvodové správy inspirován Vzorovým zákonem UNCITRAL, existují mezi českou právní úpravou a úpravou obsaženou ve Vzorovém zákoně UNCITRAL zásadní i méně zásadní rozdíly, analyzované v této práci, které by bylo nutné v případě přijetí Vzorového zákona UNCITRAL odstranit. Zásadním rozdílem je nařizování předběžných opatření rozhodčím tribunálem, které je celosvětovým trendem, ale v ČR je zákonem výslovně zakázáno. Dále by byla nutná novelizace české právní úpravy mimo jiné v oblasti požadavků na formu rozhodčí smlouvy, úpravy vylučovacího procesu rozhodce, procesu pro namítání nedostatku pravomoci rozhodčího tribunálu, okamžiku zahájení řízení, požadavku ústního řízení, povinnosti rozhodce aktivně motivovat strany k uzavření smíru či v oblasti důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu a úrovní diskrece rozhodčího tribunálu pro zrušení rozhodčího nálezu.

Česká republika by měla přijmout Vzorový zákon UNCITRAL jako zásadní pilíř právní úpravy mezinárodní obchodní arbitráže a připojit se k moderním právním řádům, které při sledování trendů mezinárodní obchodní arbitráže a v zájmu být přátelským místem pro jejich konání co nejvíce přizpůsobují své národní právní řády požadavkům mezinárodní praxe.

---

<sup>247</sup> Ibid.

## 8 Použité prameny a literatura

### a) Prameny

Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů.

Zákon č. 19/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva.

Zákon č. 258/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o spotřebitelském úvěru.

Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Evropská úmluva o mezinárodní obchodní arbitráži, přijata vyhláškou ministerstva zahraničních věcí č. 176/1964 Sb.

Vzorový zákon UNCITRAL pro mezinárodní obchodní arbitráž (UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration).

*Sněmovní tisk 680/0*. 2016. In: Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, ročník 2016, část 1/4. Dostupné také z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=680&CT1=0>.

*Sněmovní tisk 680/3*. 2016. In: Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, ročník 2016, část 1/2. Dostupné také z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=7&ct=680&ct1=3>.

*Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (RIA): Návrh zákona o úvěru pro spotřebitele*. 2015. Praha: Ministerstvo financí. Dostupné také z: [http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Spotrebitecky-uver\\_2015-06\\_Duvodova-zprava-RIA-Pravni-uprava-distribuce-uveru-pro-spotrebitele.pdf](http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Spotrebitecky-uver_2015-06_Duvodova-zprava-RIA-Pravni-uprava-distribuce-uveru-pro-spotrebitele.pdf).

CODE JUDICIAIRE BELGE - Sixième partie: <L 4-7-1972, art. 2>  
L'ARBITRAGE. (art. 1676 à 1723), Publication: 31-10-1967 numéro: 1967101057,  
page: 11360, dossier numéro : 1967-10-10/06.

Belgian Judicial Code Provisions. In: *CEPANI: The Belgian Centre for Arbitration and Mediation*, 2013. [online]. Brusel [cit. 2017-03-06]. Dostupné z: <http://www.cepani.be/en/arbitration/belgian-judicial-code-provisions>.

Italský občanský soudní řád, Codice di procedura civile (Regio Decreto 28 ottobre 1940, n. 1443 in G.U. 28 ottobre 1940), relevantní část v anglickém jazyce dostupná také z:  
<http://www.arbitrations.ru/userfiles/file/Law/Arbitration%20acts/Italian%20Code%20of%20Civil%20Procedure.pdf>.

Čínský zákon o rozhodčím řízení, vyhlášený Nařízením prezidenta Čínské lidové republiky č. 31 dne 31. srpna 1994, § 68, dostupný v anglickém jazyce také z:  
<http://www.wipo.int/wipolex/en/details.jsp?id=6598>.

Rozhodčí pravidla UNCITRAL z let 1976, 2010 a 2013, dostupné z:  
[http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral\\_texts/arbitration/2010Arbitration\\_rules.html](http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/2010Arbitration_rules.html).

Rozhodčí pravidla ICC, dostupné z: <https://iccwbo.org/dispute-resolution-services/arbitration/rules-of-arbitration/>.

*Resolution 40/72*. Fortieth Session. United Nations, ročník 1985, 112th plenary meeting. Dostupné také z:  
[http://www.un.org/en/ga/search/view\\_doc.asp?symbol=A/RES/40/72](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/40/72).

*Explanatory Note by the UNCITRAL secretariat on the 1985 Model Law on International Commercial Arbitration as amended in 2006*. 2006. [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: <http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/arbitration/ml-arb/MLARB-explanatoryNote20-9-07.pdf>.

*Status: UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration (1985), with amendments as adopted in 2006* [online]. [cit. 2016-12-07]. Dostupné z: [http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral\\_texts/arbitration/1985Model\\_arbitration\\_status.html](http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/1985Model_arbitration_status.html).

*Status map UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration (1985)* [online]. [cit. 2016-12-07]. Dostupné z: [http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral\\_texts/arbitration/1985Model\\_arbitration\\_status\\_map.html](http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/1985Model_arbitration_status_map.html).

*Status of conventions and model laws: A/CN.9/876* [online]. 2016. New York: United Nations General Assembly, s. 20 [cit. 2016-12-07]. Dostupné z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/V16/029/90/PDF/V1602990.pdf?OpenElement>.

UNITED NATIONS COMMISSION ON INTERNATIONAL TRADE LAW. 2012. *UNCITRAL 2012 digest of case law on the Model Law on International Commercial Arbitration*. New York: United Nations. ISBN 978-921-1337-938.

UNCITRAL, *A/CN.9/264, Analytický komentář k návrhu Vzorového zákona o mezinárodní obchodní arbitráži*, 1985, Vídeň, dostupné z: <http://www.uncitral.org/uncitral/en/commission/sessions/18th.html>.

*Report of the Working Group on Arbitration on the work of its thirty-second session.* Vienna: United Nations Commission on International Trade Law, 20 – 31 March 2000, 32nd session. Dostupné také z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/V00/530/64/PDF/V0053064.pdf?OpenElement>.

*Report of the Working Group on Arbitration on the work of its thirty-fourth session.* New York: United Nations Commission on International Trade Law, 21 May – 1 June 2001, 34th session. Dostupné také z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/V01/848/88/PDF/V0184888.pdf?OpenElement>.

*Report of the Working Group on Arbitration on the work of its thirty-seventh session.* Vienna: United Nations Commission on International Trade Law, 7 – 11 October 2002, 37th session. Dostupné také z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/V02/595/41/PDF/V0259541.pdf?OpenElement>.

*Report of the Working Group on Arbitration on the work of its thirty-sixth session.* New York: United Nations Commission on International Trade Law, 4 – 8 March 2002, 36th session. Dostupné také z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/V02/533/86/PDF/V0253386.pdf?OpenElement>.

*Travaux préparatoires: Projet de loi modifiant la sixième partie du Code judiciaire relative à l'arbitrage.* Chambre des représentants de Belgique, 2013, DOC 53 2743/001. Dostupné také z: <http://www.lachambre.be/FLWB/pdf/53/2743/53K2743001.pdf>.

*Travaux préparatoire, Projet de loi modifiant les dispositions du Code judiciaire relatives à l'arbitrage,* Chambre des représentants de Belgique, 1998, 1374/1 – 97/98. Dostupné také z: <http://www.lachambre.be/FLWB/pdf/49/1374/49K1374001.pdf>.

Rozhodnutí U.S. Supreme Court. *Mitsubishi Motors Corp. v. Soler Chrysler-Plymouth, Inc.* 1985. 473 U.S. 614, str. 638. Dostupné z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/473/614/case.html>,

Rozhodnutí Supreme Court of Hong Kong. *Fung Sang Trading Limited v. Kai Sun Sea Products and Food Company Limited*, Hong Kong, 29. října 1991, HKCFI 190, dostupné z: <http://www.hklii.hk/eng/hk/cases/hkcfi/1991/190.html>.

Rozhodnutí kanadského Superior Court of Justice. *Noble China Inc. v. Lei Kat Cheong*, Ontario Court of Justice, Kanada, 4. listopadu 1998, CanLII 14708 (ON SC), publikováno v (1998) 42 O.R. (3d) 69, dostupné z: <http://canlii.ca/t/1vvr>.

Rozhodnutí U.S. Supreme Court. *Anaconda v. Am. Sugar Refining Co.* 1944. 322 U.S. 42 U.S. Dostupné z:

<https://supreme.justia.com/cases/federal/us/322/42/case.html>.

Rozsudek Soudního dvora EU, C-168/05 (María Mostaza Claro), ECLI:EU:C:2006:675.

Rozsudek Soudního dvora EU, C-40/08 (Asturcom), ECLI:EU:C:2009:615.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 11. června 2008, sp. zn. 32 Cdo 1201/2007.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 14. října 2010, sp. zn. 23 Cdo 4847/2009. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31. ledna 2008, sp. zn. 33 Odo 135/2006.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31. března 2009, sp. zn. 23 Cdo 2351/2007.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 6. září 2016, sp. zn. 23 Cdo 5728/2015.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. února 2010, sp. zn. 29 Cdo 1899/2008.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. června 2010, sp. zn. 32 Cdo 953/2009.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 11. června 2008, sp. zn. 32 Cdo 1201/2007.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. května 2010, sp. zn. 23 Cdo 3749/2008.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. dubna 2011 sp. zn. 23 Cdo 3744/2009.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. října 2007, sp. zn. 32 Odo 1528/2005.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. září 2015, sp. zn. 23 Cdo 2103/2013.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. března 2012, sp. zn. 32 Cdo 4706/2010.

Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 15. července 2002, sp. zn. IV. ÚS 174/02.



Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. ledna 2012, sp. zn. 23 Cdo 4386/2011.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. ledna 2012, sp. zn. 23 Cdo 4386/2011.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. července 2013, sp. zn. 23 Cdo 2251/2011.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. září 2013, sp. zn. 23 Cdo 3025/2011.

Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 22. 1. 2009, sp. zn. III.ÚS 3156/08.

## **b) Literatura**

### **Knihy:**

#### České:

BĚLOHLÁVEK, Alexander J. a Naděžda ROZEHNALOVÁ. *Czech Yearbook of International Law: International Dispute Resolution 2016*. Nizozemí: Lex Lata BV. ISBN 978-90-824603-1-5.

KLEIN, Bohuslav a Martin DOLEČEK. *Rozhodčí řízení*. 2007. Praha: ASPI. Meritum (ASPI). ISBN 978-80-7357-264-8.

LISSE, Luděk. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s komentářem*. 2012. Praha: Linde Praha. ISBN 978-80-7201-874-1.

MAISNER, Martin. *Řád Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky: komentář*. 2015. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-969-4.

OLÍK, Miloš; MAISNER, Martin; POKORNÝ, Radek; MÁLEK, Petr a JANOUSEK, Martin. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2015. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-714-0.

MOTHEJZÍKOVÁ, Jitka a Vilém STEINER. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s přílohami: komentář*. 1996. Praha: C.H. Beck. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 80-7179-034-6.

PAUKNEROVÁ, Monika; ROZEHNALOVÁ, Naděžda a ZAVADILOVÁ, Marta. 2013. *Zákon o mezinárodním právu soukromém - Komentář*. Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-368.

ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3., aktualiz. vyd. 2013. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 978-80-7478-004-2.

Zahraniční:

BLACKABY, Nigel; PARTASIDES, Constantine; REDFERN, Alan; HUNTER, Martin. *Redfern and Hunter on international arbitration*. 2015. Sixth edition. Oxford University Press. ISBN 978-019-8714-248.

BORN, Gary. *International commercial arbitration*. 2014. Second edition. Alphen aan den Rijn, The Netherlands: Kluwer Law International. ISBN 90-411-5222-9.

LEW, Julian D.M.; MISTELIS, Loukas A.; KRÖLL, Stefan M. *Comparative international commercial arbitration*. 2003. The Hague [u.a]: Kluwer Law International. ISBN 978-904-1115-683.

PAULSSON, Jan; BOSMAN, Lise. *International handbook on commercial arbitration: Supplement 79, May 2014*. 1984- Boston: Kluwer Law International. ISBN 90-654-4967-1.

PAULSSON, Jan; BOSMAN, Lise. *International handbook on commercial arbitration: Supplement 92, December 2016*. 1984- Boston: Kluwer Law International. ISBN 90-654-4967-1.

**Odborné články:**

BALL, Markham. The Essential Judge: the Role of the Courts in a System of National and International Commercial Arbitration. *Arbitration International*. LCIA. 2006, **22**(1), s. 73 - 94.

FLEISCHHAUER, Carl-August, 1986. UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration. *The Arbitration Journal*. 1986, **41**(1), s. 17 - 22.

DE MEULEMEESTER, Dirk; PIERS, Maud. The new arbitration law - Belgium adopted the UNCITRAL Model Law. *Asian International Arbitration Journal*. SIAC. 2013, **9**(2), s. 147 - 183.

DE MEULEMEESTER, Dirk; PIERS, Maud. The Adoption of the UNCITRAL Model Law Encourages Arbitration in Belgium. In *b-Arbitra - Belgian Review of Arbitration*, Groupe Larcier. 2013, (2), s. 367–404.

HAUSMANINGER, Christian. The ICC Rules for a Pre-Arbitral Referee Procedure: A Step Towards Solving the Problem of Provisional Relief in International Commercial Arbitration? *ICSID Review - Foreign Investment Law Journal*. 1992, **7**(1), s. 82 - 113.

HERRMANN, Gerold. The UNCITRAL Arbitration Law: a Good Model of a Model Law. *Uniform Law Review*. 1998, **2**(3), s. 483 - 498.

HICKIE, Kieran Robert. The Enforceability of Interim Measures of Protection Granted by Arbitral Tribunals Outside the Seat of Arbitration: A New Approach. *Vindobona Journal of International Commercial Law & Arbitration*. Vídeň: Moot Alumni Association, 2008, s. 1-34.

HONKA, Jindřich. Institut prozatímního opatření v mezinárodní obchodní arbitráži. In: *Právní prostor* [online]. 2016 [cit. 2016-10-23]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/mezinarodni-a-evropske-pravo/h-institut-prozatimniho-opatreni-v-mezinarodni-obchodni-arbitrazi>.

CHAO, Cedric; SCHURZ, James; VINJE, Thomas a RINCK, Gary. Selecting a forum for international arbitrations. *International Commercial Litigation*. 1996. Londýn: Euromoney Institutional Investor, s. 26-30. ISSN 13592750.

JIRSA, Jaromír. 2015. Jak se dnes snáší rozhodčí řízení s občanským soudním řádem (aneb několik úvah na věčné téma podpůrného použití o. s. ř. na řízení před rozhodci). In: *Právní prostor* [online]. [cit. 2017-02-03]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/jak-se-dnes-snasi-rozhodci-rizeni-s-obcanskym-soudnim-radem-aneb-nekolik-uvah-na-vecne-tema-podpurneho-pouziti-o-s-r-na-rizeni-pred-rozhodci>.

KENNEDY-GRANT, Tomas. Interim Measures Under The UNCITRAL Model Law On International Commercial Arbitration: The Impact Of The 2006 Amendments. *Asian International Arbitration Journal*. SIAC. 2014, **10**(1), s. 17-46.

KORDAČ, Zbyšek. Mezinárodní arbitráž v ČR: Reforma nutná: 30. 6. 2012. In: *Jiné právo* [online]. [cit. 2017-02-08]. Dostupné z: <http://jinepravo.blogspot.cz/2012/06/mezinarodni-arbitraz-v-cr-reforma-nutna.html>.

LEW, Julian D. M. Achieving the Dream: Autonomous Arbitration. *Arbitration International*. LCIA 2006, **22**(2), s. 179 - 204.

LEW, Julian D. M. Determination of Applicable Substantive Law. *International Business Lawyer*. 1997, **25**(4), s. 157-160.

LISSE, Luděk; KOHOUT, Martin. Návrh novely zákona o rozhodčím řízení – spotřebitelské spory. *Právní rozhledy*. 2011 (3), s. II.

LISSE, Luděk. 2012. Euronovela zákona o rozhodčím řízení 2012. In: *epravo.cz* [online]. Praha: EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo [cit. 2016-12-01]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/euronovela-zakona-o-rozhodcim-rizeni-2012-82291.html>.

- LISSE, Luděk. 2011. Oprávnění rozhodců zkoumat svoji pravomoc. In: *ELaw* [online]. [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: <http://www.elaw.cz/clanek/opravneni-rozhodcu-zkoumat-svoji-pravomoc>.
- MATRAY, Gautier, 2013. Belgium Adopts a New Law on Arbitration. In: *Kluwer Arbitration Blog* [online]. Wolters Kluwer [cit. 2017-02-23]. Dostupné z: <http://kluwerarbitrationblog.com/2013/07/04/belgium-adopts-a-new-law-on-arbitration/>.
- MAYER, P. Faut-il distinguer arbitrage interne et arbitrage international? *Revue de l'arbitrage*. 2005 (2). s. 361 - 374.
- MOHAMMAD, Jan Naqib Ishan a ABDULRASHID, Haruna Lawan. The Role of Arbitration in the Resolution of International Commercial Disputes. *IJUM LAW JOURNAL*. 2014, 22(2), s. 265 - 294.
- OLÍK, Miloš a Michal ČÁP. Konec rozhodčího řízení mezi spotřebitelem a podnikatelem v České republice. *Právní rádce*. 2016 (11), s. 38-41.
- SANDERS, Pieter. UNCITRAL's Model Law on International and Commercial Arbitration: Present Situation and Future. *Arbitration International*. LCIA. 2005, 21(4), s. 443 - 482.
- VAN HOUTTE, Hans. Ten Reasons Against a Proposal for Ex Parte Interim Measures of Protection in Arbitration. *The Official Journal of the London Court of International Arbitration (LCIA)*. 2004, 20(1), s. 85 - 96.
- VON MEHREN, Robert B. The Enforcement of Arbitral Awards Under Conventions and United States Law. *Yale Journal of International Law*. 1983, 9(2), 343 - 368, s. 362-63.

## 9 Seznam zkratek

Belgie	Belgické království
CJ	Code Judiciaire/Gerechdelijk Wetboek, belgický občanský soudní řád
Evropská úmluva	Evropská úmluva o mezinárodní obchodní arbitráži, do československého právního řádu přijata vyhláškou ministerstva zahraničních věcí č. 176/1964 Sb.
Newyorská úmluva	Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, do československého právního řádu přijata vyhláškou ministerstva zahraničních věcí č. 74/1959 Sb.
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
Rozhodčí pravidla ICC	Rozhodčí pravidla Mezinárodní obchodní komory
Rozhodčí pravidla UNCITRAL	Rozhodčí pravidla Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo
UNCITRAL	Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo
Vzorový zákon UNCITRAL	Vzorový zákon UNCITRAL o mezinárodní obchodní arbitráži
ZMPS	zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém
ZRŘ, zákon o rozhodčím řízení	zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů

## 10 Summary

The UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration, introduced in 1985 and revised in 2006, is an internationally recognised model law, already adopted by 74 states and in total by 104 jurisdictions. The main aim is enhancing international commercial arbitration and harmonising national arbitration laws so as to increase the legal certainty of parties to an international commercial dispute and making ascertaining of content of national laws much easier. States adopting the UNCITRAL Model Law want to be perceived as friendly jurisdictions towards international commercial arbitration and wish to attract parties to select such states as a place of their arbitration dispute. The nature of a model law, not of an international convention, allows it to present an easy and quick tool to be adopted into national law.

The Czech Republic has not yet adopted the UNCITRAL Model Law. Even though its current arbitration law claims to be inspired by the UNCITRAL Model Law, it is far from uniformity with it. In some cases, such as reasons for setting aside an award, the differences are mostly formal and a change of formulation would suffice for compliance with the UNCITRAL Model Law, other provisions would need a greater or a conceptual change, as analysed in this diploma thesis.

The Kingdom of Belgium is a good example of a state that is willing to be a friendly place towards international commercial arbitration. Belgium adopted the UNCITRAL Model Law in 2013. The adoption was supported and welcomed by national experts. While adopting the UNCITRAL Model Law, the legislator gave due regard to national specifics and kept certain national rules, deeply rooted as mostly a part of the public policy, slightly diverging from the text of the UNCITRAL Model Law. For example, in Belgium, it is not possible to issue an arbitral award without reasoning contained therein, even when the parties agree so.

The Czech Republic should consider adopting the UNCITRAL Model Law to better conform to international legal standards for international commercial arbitration. All neighbouring states of the Czech Republic have already adopted the UNCITRAL Model Law. The Czech Republic is a relatively small jurisdiction and the willingness of foreign parties (or their legal counsels) to ascertain the content of

national law is limited and they are more likely to select another place for their arbitration dispute to take place.

Should the UNCITRAL Model Law be adopted in the Czech Republic, the underlying principles and rationale of arbitration should be stressed and duly respected. It is essential that the party autonomy of parties to an arbitration dispute is respected as much as possible and the court intervention is limited only to narrow and expressly defined cases.

Název práce v anglickém jazyce:

The UNCITRAL Model Law and arbitration in the Czech Republic

Abstrakt v angličtině:

International commercial arbitration is a type of arbitration that is on the rise. It should be in the interest of every state to provide favourable conditions for holding an international commercial arbitration on its territory. It brings not only international recognition and improves competitiveness and; the holding of an arbitration on a territory of a given states also brings new financial resources. One of the ways how to provide favourable conditions is the adoption of the UNCITRAL Model Law. Above all, it brings legal certainty and easy orientation to foreign entities that are not familiar with national arbitration laws. The adoption of the UNCITRAL Model Law by the Czech Republic would be a step towards more favourable conditions for international commercial arbitration and would bring the aforementioned advantages.

Klíčová slova v angličtině:

UNCITRAL Model Law  
international commercial arbitration  
arbitration

Abstrakt v češtině:

Mezinárodní obchodní arbitráž je typem rozhodčího řízení, které je na vzestupu. Mělo by být zájmem každého státu, aby pro konání mezinárodní obchodní arbitráže na svém území zajistil co nejpříznivější podmínky. Tím stát získá nejen mezinárodní prestiž a lepší svou konkurenceschopnost, zároveň konání arbitráže na území určitého státu přináší nové finanční prostředky. Jedním ze způsobů, jak poskytnou příznivé podmínky, je přijetí Vzorového zákona UNCITRAL. Ten přináší především právní jistotu a jednoduchou orientaci zahraničním subjektům, které nejsou obeznámeny s vnitrostátními předpisy týkajícími se arbitráže. Přijetí Vzorového zákona UNCITRAL by bylo pro Českou republiku krokem k příznivějším podmínkám pro mezinárodní obchodní arbitráže a přineslo by výše zmíněné výhody.

Klíčová slova v češtině:

Vzorový zákon UNCITRAL  
mezinárodní obchodní arbitráž  
rozhodčí řízení